

Fővárosi Ítélőtábla mint másodfokú bíróság
3 Bf.434/2012/17. szám

A Fővárosi Ítélőtábla mint másodfokú bíróság Budapesten, **2013. október 17. és 30. napján** tartott nyilvános, folytatólagos tárgyalás alapján meghozta és kihirdette a következő

ítéletet:

A hivatali visszaélés büntette miatt indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 2012. szeptember 4. napján kelt 8.B.933/2011/13. számú ítéletét **megváltoztatja**.

Az I. r., II. r. és a III. r. vádlottak bűnösök a 2012. évi C. törvény 305. § a) és c) pontja szerint minősülő hivatali visszaélés büntetében, melyet az I. r. és a II. r. vádlottak társtettesi, a III. r. vádlott bűnsegédi minőségben követett el.

Ezért az I. r. vádlottat 8 (Nyolc) hónapi börtönbüntetésre, valamint 2 (Kettő) évi közügyektől eltiltásra ítéli.

A II. r. vádlottat 6 (Hat) hónapi börtönbüntetésre, valamint 300 (Háromszáz) napi tétel - 10.000 (Tízezer) forint napi tétel összegű - összesen 3.000.000 (Hárommillió) forint pénzbüntetésre ítéli.

A szabadságvesztés végrehajtását 2 (Kettő) évi próbaidőre felfüggeszti.

Az I. r. és a II. r. vádlott - utóbbi vádlott a szabadságvesztése végrehajtásának elrendelése esetén - a börtönbüntetés kétharmad részének a letöltése után bocsáthatók feltételes szabadságra.

A III. r. vádlottat 300 (Háromszáz) napi tétel - 30.000 (Harmincezer) forint napi tétel összegű - összesen 9.000.000 (Kilencmillió) forint pénzbüntetésre ítéli.

A pénzbüntetést meg nem fizetése esetén napi tételenként szabadságvesztésre kell átváltoztatni. A pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozatára a II. r. vádlott esetében a szabadságvesztés végrehajtási fokozata az irányadó, ha annak végrehajtását elrendelték, egyébként a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztést fogház fokozatban kell végrehajtani.

Kötelezi a vádlottakat, hogy egyetemlegesen fizessék meg az eljárásban eddig felmerült összesen 363.827 (Háromszázhatvanháromezer-nyolcszázhuszonhét) bünygyi költséget az államnak.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek van helye.

I n d o k o l á s :

A Fővárosi Törvényszék 2012. szeptember 4. napján kelt 8.B.933/2011/13. számú ítéletében az I. r., II. r. és III. r. vádlottakat - utóbbit mint bűnsegédet - az ellenük a Btk. 225. §-ába ütköző hivatali visszaélés bűntette miatt emelt vád alól felmentette. A bűnjelként lefoglalt, a Bb Kft. 4 évre szóló beszámolóit tartalmazó CD adathordozó lefoglalását megszüntette és e gazdálkodó szervezet részére rendelte kiadni. Megállapította, hogy az eljárás során felmerült 361.587,- Ft bűnügyi költséget az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság ítéletét a vádlottak és védőik tudomásul vették, ellene az ügyész a vádlottak elítéléséért, felfüggesztett szabadságvesztés büntetés kiszabásáért jelentett be jogorvoslatot.

A fellebbezés ügyészi indokolása szerint az elsőfokú bíróság - tévesen - figyelmen kívül hagyta, hogy a vádlottak kizárólagos célja az állam tulajdonában lévő ingatlannak az azt kezelő vagyongazgatóságtól a Cc Kft-nek történő eljuttatása volt. Minden további részcsелеkmény e célnak az eszköze, illetve e folyamat egy-egy állomása volt. Az önkormányzat 2006. júniusától ezért igyekezett kitartóan megszerezni a telket, mely fejlesztési tervében nem szerepel, rendezési tervvel, a vételárra fedezettel nem rendelkezett, saját erőből nem volt képes helyreállítani, hasznosítani. A bíróság nem adott magyarázatot arra, hogy a Cc Kft. ügyvezetője miért tartotta szükségesnek az önkormányzat figyelmét felhívni a telekre, rajta kívül más nem kezdeményezte annak megvásárlását. Nyilvánvaló, hogy Dd bizalmi állása megtartásának feltétele az együttműködése volt a képviselő testület többségével. A kérdéses ingatlan az Őő és környéke rekultivált terület mellett terült el. Az Cc Kft. ezt a területet a KVI-től kizárólag nyilvános pályázaton vásárolhatta volna meg, mely eljárás esetén semmilyen garancia nincs arra, hogy ő lesz a biztos nyertes. A bíróság nem értékelte a jogi kiskaput, az Áht. 109/D. § (6) bekezdés d.) pontjának alkalmazásával az önkormányzat abban a biztos tudatban jelentkezett vevőként, hogy neki köteles a KVI az ingatlant eladni, amely kizárólag azt a célt szolgálta, hogy a valós vételi szándékkal nem rendelkező önkormányzat és a Cc Kft. mindenki más számára megghiúsítsa a vevőkénti fellépést. Tekintettel arra, hogy más cégnek, személynek nem volt lehetősége a telek megvételére, a Cc Kft. jogtalan előnyhöz jutott az ingatlan tulajdonjogának megszerzésével. A bíróság figyelmen kívül hagyta a Bb Kft. által felvett hitel és a közérdekű kötelezettségvállalás összegének egyezőségét, mely nem tekinthető véletlennek.

Az ügyészi fellebbezés 2. oldal 4. bekezdésében írtak szerint „a kerületi költségvetésben a telek vételárára a fedezet hiánya más területekről - elsősorban ún. jóléti körben - történt elvonást eredményezett, ezt pótolták a közérdekű

kötelezettségvállalással (mely lehetőség alkalmazása e formában korábban még nem fordult elő)". Utóbbi fedezete a Cc Kft.-től származó hitel volt, melynek kiegyenlítésére a telek akként szolgált, hogy az azt tulajdonló cég az üzletrészét eladta a Cc Kft.-nek. Szemben a bíróság álláspontjával az időbeli és összegbeli egyezőség az ügylet egésze szempontjából jelentőséggel bírt, ez igazolta kétséget kizáróan, hogy az önkormányzat valójában a Cc Kft. finanszírozásában vásárolta meg a telket. Az indokolás is hiányos e körben, mivel nem csupán a hitel és a közérdekű kötelezettségvállalás összege egyezik meg, hanem a telek KVI felé fizetendő vételára is. A vádlottak cselekvősége a beszerzett önkormányzati iratok alapján kétséget kizáró és mindenre kiterjedő volt. Közreműködésük, minden egyes cselekményük a telket egy-egy lépéssel a Cc Kft. felé terelte, így tisztában voltak a várható eredménnyel. A képviselőtestület által elfogadott döntések végrehajtása a polgármesteri hivatal hatáskörébe tartozott, ahol az apparátus azt már nem bírálhatta felül, annak végrehajtására volt köteles. Az I. r. és a II. r. vádlottak az általuk vezetett frakciók képviselőtestületi többsége tudatában biztosak voltak abban, hogy megszavazott előterjesztéseiket követően a hivatali ügyintézés lezajlik. A kerületi önkormányzatnak ugyanakkor semmilyen érdeke nem fűződött a telek megvásárlásához, így a hivatali apparátus egy magáncég érdekében végzett számottevő tevékenységet. Kérte ezért az ügyész az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, és mindhárom vádlottnak a vád szerinti bűnössége megállapítását, velük szemben büntetés kiszabását.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.1061/2012/1-I. számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartotta. Az elsőfokú bíróság eljárását törvényesnek, az általa megállapított tényállást hibamentesnek értékelte. Utóbbi tekintetében kiemelte, hogy a vádlottak hivatali, illetve gazdasági pozícióit, a gazdasági eseményeket, a jogi tranzakciók sorrendiségét, tartalmát és időpontjait helytállóan rögzítette az elsőfokú bíróság. Tévesnek tartotta viszont a gazdasági műveletekből levont jogi következtetését, mely szerint az I. r. és II. r. vádlottak magatartásában nem volt fellelhető pozíciójukból fakadó lehetőségeiket visszaélésszerűen kihasználó magatartás, illetve ehhez kapcsolódó bűnsegédi tevékenysége. Az elsőfokú bíróság ugyanis a gazdasági tranzakciókat vizsgálva csak az egyes lépések jogi formájának megfelelőségét, illetve azt kutatta, hogy ezek okoztak-e valamilyen vagyoni érdeksérelmet. Nem elemezte a gazdasági folyamatok összhatását, melyekhez kapcsolódó jogi és gazdasági tranzakciókat egyetlen racionális cél fogott össze, az hogy a telek az állam tulajdonából a versenyhelyzetet kizárva a Cc Kft. tulajdonába kerüljön. Az I. r. és a II. r. vádlottak hivatali pozíciójukkal, tekintélyükből fakadó függőség, befolyás kihasználásával, nyomásgyakorlással segítették elő az önkormányzatot érintő olyan színlelt jogi és gazdasági ügyletek létrejöttét, melyekről tudták, hogy célja a III. r. vádlott gazdasági társaságának előnyhöz juttatása. Az ötletgazda a III. r. vádlott, aki az ügyvezetője volt a Cc Kft.-nek. A gazdálkodó szervezet csak az akkori Kincstári Vagyonigazgatóságtól vásárolhatta volna meg az ingatlant nyilvános pályázaton, mely eljárás esetén semmi sem garantálta a kft. biztos nyertességét. Értékelés nélkül maradt a bíróság részéről az a jogi kiskapu - az Áht.190/D. § (6) bekezdés d) pontja -, melynek alapján az önkormányzat vevőként abban a biztos tudatban

jelentkezett, hogy a KVI az ingatlant neki köteles eladni. Ez pedig kizárólag azt a célt szolgálta, hogy a valós vételi szándékkal nem rendelkező önkormányzat és a Cc Kft. mindenki más számára megghiúsítsa a vevőkénti fellépést. Ezzel kizártak minden más céget, személyt abból, hogy lehetősége nyíljon a telek megvételére, így a Cc Kft. jogtalan előnyhöz jutott, az ingatlan tulajdonjogának megszerzése tekintetében. Az I. r. és a II. r. vádlottak a döntést hozó képviselő testület előtt valós céljaikat elhallgatták, akik így ezt át sem láthatták.

A fellebbviteli főügyészség álláspontja szerint az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta az egymásra épülő, bonyolult, szervezett jogi és gazdasági tranzakciók lezajlásának rövid idejét, a folyamat egységességét, és kidolgozottságát. Ennek során a telek néhány hónap alatt az állam tulajdonából a Cc Kft.-hez került; a képviselők, de még a szakemberek is mindig csak egy-egy lépést láthattak előre, így csak azoknak az adatoknak voltak a birtokában, amelyeket számukra a következő lépcső elfogadása érdekében a szervezők a tudomásukra hoztak. Ugyanakkor a vádirat sem állította, hogy az önkormányzatnál valamilyen anyagi hátrány keletkezett volna, mivel a vád nem vagyon elleni bűncselekmény, hanem hivatali visszaélés volt. A telekre a III. r. vádlott, egy érdekelt, külső gazdasági társaság ügyvezetője hívta fel az önkormányzat figyelmét. A jogi ügyletek rövid idő alatt történő lefutása mellett a hitel és a közérdekű kötelezettség vállalás összegének, az ingatlan KVI felé fizetendő vételárának teljes egyezősége is azt mutatja, hogy az önkormányzat eleve nem kívánta saját maga az ingatlant hasznosítani, kizárólag csak a Cc Kft. közvetítője volt. Kifogásolta az ügyész, hogy az elsőfokú bíróság nem fogadta el Dd azzal kapcsolatos következetes vallomását, melyben mindvégig hangsúlyozta, hogy az említett gazdasági műveletet feladatként kapta. Szemben az elsőfokú bíróság megállapításával, a tanú függőségi viszonyban állt az I. r. és a II. r. vádlottakkal, akik a képviselő testület többségét alkotó frakciók vezetői voltak. A bizalmi állás megtartásának feltétele a mindenkor együttműködés a képviselő testület többségével az önkormányzati tulajdonú cégvezetőként dolgozó Dd részéről. Az események összefüggéseiben történő értékelésénél okszerűen állapítható meg a vádlottak bűnössége, melynek kimondása mellett az eredeti indítvány szerinti felfüggesztett börtönbüntetés és pénzbüntetés kiszabását indítványozta az ügyész.

A III. r. vádlott védője írásban tett észrevételt az ügyész jogorvoslatára. Ebben az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását indítványozta. A védő álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a helyesen megállapított tényállásból okszerűen következtetett arra, hogy a vádlottak, köztük a III. r. vádlott nem követte el a terhére rótt bűncselekményt. Szemben a váddal, nem volt olyan cél, hogy az ingatlan a tranzakciók eredményeként a Cc Kft. tulajdonába kerüljön. Ezzel szemben a vételi szándékot közérdekű cél motiválta: megszűnjön az a rendezetlen állapot, amely a térséget és az ingatlant jellemezte. Szemben az ügyészség megalapozatlan feltételezésével, az önkormányzat hosszabb távú, közös ingatlanfejlesztésben gondolkodott a Cc Kft.-vel, melyben az önkormányzat jelentős befolyást biztosító tulajdonrészrel rendelkezett. E folyamatban kézenfekvő volt, hogy a Bb Kft.-be történt apportálás után a közös célok érdekében egy új céget, az EE Kft-t

alapítottak, mely döntést Dd hozta meg. Ha a vádlottak szándéka az ingatlannak a Cc Kft. tulajdonába kerülése lett volna, akkor nem került volna sor a Bb Kft-be történő apportálásra, új cég alapítására, és nem vállalták volna annak kockázatát, hogy a közeledő választások esetleges kedvezőtlen kimenetele esetén a cél megghiúsuljon, hanem még a választások előtt realizálják a Cc Kft. tulajdonlását a szóban forgó területre, melyre többféle jogszerű, gyorsabb lehetőségük lett volna. Utóbbira az Önkormányzati Vagyronrendelet 15. § (12) bekezdés c.) és g.) pontja lehetőséget biztosított volna.

A védő kifejtette, hogy szemben az ügyészi állásponttal, nem történt nyomásgyakorlás Dd ügyvezetőre. Ezt az önkormányzatnál lévő utasításadási, illetve függelmi szabályok nem is tették lehetővé. Az ügyletkötés hatékony és szakszerű, nem pedig színlelt volt. Hasonló tranzakció az önkormányzat életében többször is előfordult. Akkor a jogtalan előny biztosításának szándéka fel sem merül. Azt állítani, hogy a színlelt ügyletek sorozata jogtalan előny biztosítása céljából történt, nem megalapozott és tényállásellenes. Szemben az ügyészi fellebbezéssel, a nyomozati iratok 4033-4057. oldalán megtalálható a rendezési terv. Az ingatlan hasznosítása közös gazdasági társaság, az EE Kft. létrejöttével vált lehetővé, melynek tőkeerős tulajdonosai hosszútávra terveztek. Azt, hogy a III. r. vádlott hívta volna fel a figyelmet az ingatlanra, ez az iratokból bizonyítottan nem derült ki. Tény, hogy a Cc Kft. ügyvezetője volt, azonban a gazdasági társaságban az önkormányzat jelentős befolyással rendelkező tulajdoni hányaddal bírt. A telek ingyenes megigénylésére vonatkozó feljegyzés elkészítését, mint az ügyvédi iroda vezetője írta alá. Kedvezőbb és gyorsabb volt a Bb Kft-nek kölcsönért a Cc Kft-hez fordulni, szemben a nehézkes banki hitelezési folyamattal. A Bb Kft. egyébként jelentős vagyonnal rendelkezett, így a kölcsön visszafizetését nem csupán az üzletrész értékesítésével lehetett teljesíteni. Az üzletrész eladását egyébként is a Bb Kft. ügyvezetője kezdeményezte. Az elsőfokú bíróság Dd tanú vallomását megfelelően értékelte, és nem tévedett, amikor megállapította, hogy nem volt függőségi viszonyban az I. és II. r. vádlottakkal. Tekintettel arra, hogy a fellebbezésben szereplő indítvány tényállásellenes, az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta a védő.

A kitűzést követően a másodfokú bíróság észlelte, hogy a Fővárosi Bíróság iratellenes indokkal tekintett el a 7. számú tanú kihallgatásától. Az elsőfokú ítélet 56. oldal 3. bekezdésében ugyanis azt rögzítette, hogy e tanú meghallgatása „szükségtelen, további indítvány hiányában is ezért mellőzte”. Ezzel szemben a 10. számú tárgyalási jegyzőkönyv 51. oldalán rögzítettek szerint a következő bizonyítási indítvánnyal kapcsolatos párbeszéd zajlott le a II. r. vádlott védője és a tanács elnöke között:

A II. r. vádlott védőjének megjegyzése: I., Tekintettel arra, hogy a 7. számú tanú - ha én őt jól azonosítom, mert akkor még le volt írva a neve - a legóvatosabb becslés szerint is három évvel a vádirat legkorábbi időpontját megelőzően távozott az önkormányzattól, tehát ha lehet ilyet kérni, akkor a bíróság nyilatkoztassa meg az ügyészt, hogy szükséges-e az ő kihallgatása, mert azt nehezen élnénk meg, hogy a

drága hónapok menjenek azzal, hogy a 7. számú tanúnak az elérhetőségét úgy kutassuk, hogy egyébként az ügyel kapcsolatban semmilyen lényeges információt nem tud közölni, tele van mindenféle nagyon klassz hangulatkeltő megjegyzésekkel a 7. számú tanú vallomása, de a vádirati tényállással kapcsolatban köszönő viszonyban nincs, de hát ezt ő maga mondja, merthogy 2003. év végén. Tehát az lenne a felvetés, hogyha az ügyészségnek nem szükséges, akár őt el is felejthetjük mostantól./

Tanácselnök megjegyzése: /Maradjunk annyiban ügyvéd úr, hogy holnap a tárgyalás végén nyilatkozzon az ügyész nő erre vonatkozóan, amikor majd napolunk a következő tárgyalásra./

A II. r. vádlott védőjének megjegyzése: /Én nem kérdezhetem az ügyész nőt./"

Az ügyész ekkor még nem nyilatkozott, azonban később a 10. számú tárgyalási jegyzőkönyv 83. oldalán írtak szerint korábbi indítványát fenntartotta és kérte „a meg nem hallgatott tanúk”, így köztük a 7. számú tanú megidézését. A II. r. vádlott védője ismételt indítványt terjesztett elő a 7-es számú tanú kihallgatásának mellőzése iránt, melyre az ügyész nem reflektált, és nem tette meg a védő által óhajtott, bizonyítási indítványát visszavonó nyilatkozatot. A Fővárosi Törvényszék ezt követően ugyanekkor meghozott végzése szerint a „7. számú tanú idézésétől eltekint”. Nem mondható tehát, hogy e határozat meghozatalára az ügyészi indítvány hiányában került volna sor, épp ellenkezőleg: az elsőfokú bíróság által írtakkal ellentétesen nem csupán a vádiratban, hanem az eljárás ebben a szakában is indítványozta az ügyész a tanú kihallgatását.

A tényállás megalapozottsága szempontjából is jelentősége van e tanú vallomásának. FF önkormányzati képviselő a feljelentésében arra hivatkozott, hogy az ingatlan tulajdonosváltozása Xy milliárdos vállalkozó érdekében történt, e személyhez kapcsolódó cég szerezte meg az ingatlant. A lefolytatott bizonyítási eljárás során egyedül a 7. számú tanú nyomozati vallomásában szerepelt az előbbi személyre utaló tény, így meghallgatása az ügy érdemi elbírálása szempontjából is mellőzhetetlen volt. A másodfokú bíróság ezért a Be. 363. § (2) bekezdés b) pontja alapján tárgyalásra tért át, melynek keretében meghallgatta az elsőfokú eljárás során ki nem hallgatott 7. számú tanút.

A 7. számú tanút a másodfokú bíróság a 2013. október 17-i határnap 10.30 órájára idézte. Ehhez képest az iroda - elvétel folytán - az idézést 9 órára adta ki, így a tanú már a másodfokú tárgyalás megkezdésekor, majd az iratismertetés idején is jelen volt a tárgyalóteremben, melyet az I. r. vádlott védője csupán a tanú kihallgatását közvetlenül megelőzően észrevételezett (16. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 4. oldal). Kétség kívül a 7. számú tanúnak a számbavételt követően a tárgyalótermen kívül kellett volna tartózkodni. Az előbbi okból a megjelenésének ellenőrzésére később, az ütemezés szerinti időpontban került sor, ami nem olyan felróható eljárási szabálysértés a másodfokú bíróság részéről, ami akadályát képezte volna a tanú kihallgatásának. Megjegyzendő, hogy a bizonyítás felvételéről tudomással bíró

vádlottak és védők, akik közül többen ismerték a tanút, korábban nem jelezték a tárgyalóteremben tartózkodását, noha megtehették volna. A Fővárosi Ítéltábla ezért - pótolva az elsőfokú bíróság mulasztását - a másodfokú tárgyaláson nem látta akadályát a tanú meghallgatásának. Az iratok ismertetésénél egyébként sem hangzott el olyan körülmény, melynek a tanú vallomásánál jelentősége lett volna, lévén hogy a tanú vallomását az első fokú bíróság nem értékelhette, mert nem hallgatta meg.

A tanú kihallgatása után a másodfokú bíróság a Be. 270. § (1) bekezdésére figyelemmel a 358. (1) bekezdés f) pontja alapján megállapította, hogy a vádlottak terhére rótt bűncselekmény a vádbeli minősítéstől eltérően a Btk. 319. § (1), (6) bekezdés c) pontja szerinti különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés bűntettének is minősülhet. A Be. 366. § (6) bekezdésére figyelemmel a 321. § (4) bekezdése alapján a másodfokú bíróság az október 24-re tűzött tárgyalást a védelem előkészítése érdekében indítványukra - a Be. 310. § (3) bekezdésének megfelelően - nyolc napon túlra napolta. Lévén, hogy a vádlottakat az elsőfokú bíróság felmentette, alaptalan az a védői hivatkozás, hogy az eltérő minősítés lehetőségét az első fokú ítélethez képest kellett volna megállapítani.

Ezt követően az ügyész perbeszédében a fellebbezését az írásbelivel egyezően fenntartotta. A jogorvoslatában írtakat köznapi példákkal kiegészítve bemutatta, hogy az eljárás tárgyát képező, egymásra épülő folyamat egyes elemei formailag látszhatnak jogszerűnek, azonban összességükben mégsem tekinthetők annak. A bonyolult, szervezett jogi és gazdasági tranzakció eredményeként egy frekvenciált helyű, potenciális értéket képviselő telek néhány hónap alatt az állam tulajdonából a Cc Kft-hez került versenyeztetés vagy pályáztatási procedura nélkül. Az előterjesztések, a szerződések, a közérdekű kötelezettség vállalás, a hitel nyújtása, a közös cég létrehozása, az apport bevitele, majd az üzletrész eladása villámsebességgel követték egymást. Az elsőfokú bíróság ezt a folyamatot vizsgálta ugyan, de összhatásában nem elemezte. Márpedig ha a háttérben húzódó érdekviszonyokat és eseményeket is vizsgálja, logikailag csak arra a következtetésre juthatott volna, hogy az egymáshoz kapcsolódó jogi és gazdasági tranzakciók csakis arra a racionális célra irányultak, hogy a telek az állam tulajdonából a versenyhelyzet lehetőségét kizárva kikerüljön, és átkerüljön a vádlottakhoz közeli személyek érdekeltségébe. Az ügyben szereplő ingatlant, ha valaki meg kívánta szerezni, csak a Kincstári Vagyoni Igazgatóságtól vásárolhatta volna meg, kizárólag nyilvános pályáztatón, versenyszituációban, melynek végkimenetele bizonytalan volt. Ehhez képest volt jogi kiskapu az Áht. előbbiekben idézett rendelkezése, mely alapján a KVI az ingatlant köteles volt a vevőként jelentkező önkormányzatnak eladni. E helyzet mindenki más számára megghiúsította a telek megvételét, melynek folytán megszűnt a versenyhelyzet is. Az a körülmény, hogy számszakilag minden rendben volt, semmilyen relevanciával nem bír, így az elsőfokú bíróságnak ezzel kapcsolatos érvelésnek sincs jelentősége. Az hogy mennyit ér a terület, nem volt megállapítható, mivel az ingatlan tényleges értékét csak piacforgalmi körülmények között, pályáztatás útján és tényleges versenyhelyzet biztosítása mellett lehetett volna eldönteni. Az eljárás során nem

merült fel arra vonatkozó adat, hogy a III. r. vádlotton kívül - aki korábban állandó megbízási viszonyban volt az önkormányzattal - más kezdeményezte vagy javasolta volna a telek önkormányzat által történő megvásárlását. Ettől kezdődően az események felgyorsultak, és bekövetkeztek az elsőfokú bíróság által a történeti tényállásban rögzítettek. Ebből pedig az is megállapítható, hogy a Bb Kft. máshová nem is fordult hitel felvételéért, csak a Cc Kft-hez, ahonnan három napon belül megkapta a teljes összeget. Az sem mondható, hogy az önkormányzat saját hasznosítása érdekében szerezte volna meg az ingatlant, mivel a hitel és a közérdekű kötelezettségvállalás összegének, valamint az ingatlan KVI felé fizetendő vételárának teljes egyezősége nem az üzlet nyereség-orientáltságát támasztja alá, hanem azt, hogy az önkormányzat csak a Cc Kft-nek, illetve a gazdasági szféra további magánérdekeltségeinek volt a közvetítője.

Az ügyész álláspontja szerint a másodfokú bírósági tárgyaláson meghallgatott 7. számú tanú is alátámasztotta a felmentő ítélettel szemben a vádlottak terhére előterjesztett jogorvoslatot. E tanú kétségkívül korábbi időszakban, de olyan pozícióban volt, melynek révén személyes kapcsolatba került a polgármesterrel, az alpolgármesterrel és rálátása volt az önkormányzatnál zajló tevékenységekre. Az ügyész szerint nincs olyan ok, mely a 7. számú tanú vallomását hiteltelenné tenné, ezért az ítéltábla erre, valamint a másodfokú eljárásban beszerzett nyilvános cégadatokra figyelemmel megállapíthatja, hogy a történetek Xy-nak a jelen eljárás tárgyát képező ügyben való érdekeltségét támasztják alá. Indítványozta Dd tanúvallomását összevetni az eljárás egyéb adataival - GG és LL tanúvallomásával, valamint a vagyongazdálkodási bizottság üléséről készült jegyzőkönyv tartalmával -, melyet az elsőfokú bíróság elmulasztott. Dd lehet, hogy nem állt közvetlen függőségi viszonyban az I. r. és II. r. vádlottakkal, azonban bizalmi állása megtartásának feltétele volt a mindenkor együttműködése a képviselőtestület többségével. A tanú mindenesetre fenntartotta azt a vallomását, hogy ha utasításként nem is, de az említett gazdasági műveleteket feladatként kapta az I. r. és a II. r. vádlottaktól. Összességében fenntartotta a fellebbezésben és az átiratban foglaltakat, ezért a vádlottak bűnösségének megállapítását és velük szemben felfüggesztett szabadságvesztés kiszabását indítványozta.

A vádlottak és a védők reagáltak az ügyészség által felhozott példákra. Az ügyészi fellebbezéssel, az átiratban írtakkal, valamint az ügyészi másodfokú perbeszédrel messzemenően egyet nem értve az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását indítványozták valamennyien.

Az I. r. vádlott védője kifejtette, hogy az ügyészség az elsőfokú bíróság ítéletét egy olyan fikció alapján támadja, amelyet az eljárás során feltárt bizonyítékok nem támasztanak alá. Az ügyészség logikája szerint a vádlottak kizárólagos célja az volt, hogy a telket átjuttassák a Cc Kft-nek. Ezzel szemben az volt megállapítható, hogy az önkormányzatnak szüksége volt az ingatlanra, és rendezési terv is volt rá. A vádlottak csupán kihasználták a jog biztosította lehetőségeket, és idegen erőforrás bevonásával fejlesztették a területet. Szemben az ügyészség álláspontjával, Dd nem volt függőségi viszonyban a vádlottaktól, mert ő egy önálló kft-nek volt az

ügyvezető igazgatója. Ennek a kft-nek volt az a szerepe, hogy az ingatlanl kapcsolatos fejlesztést elvégezze, mely meg is történt.

Nem értett egyet a védő az ügyészségnek azzal az álláspontjával sem, hogy túl gyorsan és túl gördülékenyen zajlottak az események. Ez volt az a pont, amely az ügyészség hivatkozása szerint állítólagosan azt igazolta, hogy Dd presszió alatt állt. Ezzel szemben megállapítható, hogy egy banktól felvett hitel jóval időigényesebb, mint egy magáncégtől kapott; az pedig, hogy a Cc Kft-hez miként fordult Dd, nem igazolja az ügyészség levezetését. Ezzel szemben megállapítható, hogy az ingatlanvétel az önkormányzat szempontjából hasznos és értékes volt nem csupán könyvelési szempontból, mert a Bb Kft. az ügymenet eredményeként 50.000.000,- Ft haszonra tett szert. A másodfokú eljárásban felvett bizonyítás sem támasztja alá az ügyész álláspontját, mivel a 7. sz. tanú három évvel korábban elment az önkormányzattól, mint ahogy az ügylet megkötött. Bármilyen hangzott is el a tanú és az I. r. vádlott között, ezt ebben az ügyben értékelni nem lehet, mert olyan távoli az összefüggés, hogy ez az ügyészi fikcióra nem terjeszthető ki. Felhívta a figyelmet a védő arra, hogy az eltérő minősítés megállapíthatósága kizárt, ezzel szemben csakis az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyása jöhet szóba.

Az I. r. vádlott felszólalásában személyes, a XI. Kerülethez fűződő kötődése kapcsán az Önkormányzatokról szóló törvény polgármesterre is kötelező rendelkezésére hivatkozott. E szerint a településfejlesztés önkormányzati feladat, melyet ő végrehajtott. Egy ilyen döntéshozatal során folyamatos külső és belső kontroll érvényesül, például a jegyzőé. Az az ügyészi állítás, hogy a folyamat végcélját csak az abban szereplők látták, nem logikus. Tekintettel arra, hogy a választások előtt - amikor nem lehetett tudni, hogy újra ő lesz a polgármester és a II. r. vádlott az alpolgármester - apportálták az ingatlant egy városfejlesztéssel foglalkozó cégbe, a választások után az új önkormányzat került döntési helyzetbe, hogy mit kezdjen vele. Az ügyletet a Közigazgatási Hivatal és az Állami Számvevőszék sem kifogásolta. Más önkormányzatok akár 1 Ft-ért is lakóingatlanhoz juttatták a vásárlókat, ha azok vállalták, hogy odaköltöznek és letelepednek. Ehhez képest Budapesten a legkisebb adóssága pont a XI. Kerületnek volt, noha hatszor nagyobb költségvetéssel dolgozott, mint az V. Kerület. Az önkormányzati rendelet alapján az ingatlan adásvételénél képviselő-testületi döntés született. Hivatkozott arra is, hogy Xy a Duna másik oldalán 1 Ft-ért kapott egy értékes területet, azzal a feltétellel, hogy építse oda a Nemzeti Színházat. A vádlott szerint nekik nem az volt a céljuk, hogy a terület a Cc Kft-hez kerüljön, hanem az, hogy fejlesszék a területet. Furcsállta, hogy 25 évvel a rendszerváltozás után bűncselekménynek számít, ha az állami vagyon magánkézbe kerül. Az értékbecsléssel kapcsolatos mérnöki iroda szakvéleménye egy formaszöveg. Ha nem érte kár az önkormányzatot, miért követtek volna el bűncselekményt? - tette fel a kérdést. Szemben az ügyészség álláspontjával Dd jó szakember, aki 1991 óta öt polgármestert szolgált ki. Ezzel szemben a 7. számú tanú egy alkalmatlanság miatt eltanácsolt kolléga, aki rágalmoz és pletykál.

A II. r. vádlott védőjének álláspontja szerint már az ügyészség által emelt vád sem törvényes, ugyanis annak tartalmaznia kellene a vád tárgyává tett cselekmény leírását, az elkövetési magatartást, a cselekmény helyének és idejének a meghatározását. A másodfokú bíróság által tett megállapítással szemben a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség átirata szerint a vád nem hűtlen kezelés, hanem hivatali visszaélés büntette. Ehhez képest sem a vádban, sem az elsőfokú ítéletben nem találhatók a hűtlen kezelés elkövetésének tényállási elemei. A II. r. vádlottal szemben a hivatali visszaélés tekintetében sem törvényes a vád, hiszen az nem határozza meg, hogy állítólagosan mikor utasította az I. r. vádlottal együtt Dd-t. Az önkormányzatról szóló jogszabályok szerint döntési jogosultsága van a különböző bizottságoknak, a polgármesternek, stb. Csupán egyetlen személynek nincs, a II. r. vádlott alpolgármesternek, aki nem rendelkezett döntési jogosultsággal és aláírási joggal, csak a feladatmegosztás részeként egyeztetett, javaslatokat tett. Döntési jogosultság hiányában nem tudott visszaélni a hivatali hatalmával, és vagyonkezelőnek sem tekinthető. Szemben az ügyészség álláspontjával az elsőfokú bíróság megállapításai az irányadók, mely szerint nem lehetett megállapítani, hogy az I.r. és II. r. vádlottak utasították volna Dd-t törvénytelen cselekmény elkövetésére, melyet egyébként a tanú sem állított egyik vallomásában sem. Ezzel szemben a tanú döntött az EE Kft. közös létrehozásáról, arról hogy ebbe apportálják az ingatlant. Az ügyészség álláspontjával szemben a színlelt ügylet tényét az okirati bizonyítékok, a tanúvallomások kategorikusan cáfolják. Az ingatlan megvásárlását alapos szakmai, jogi és pénzügyi előkészítés előzte meg, melyben a II. r. vádlott nem vett részt és semmilyen módon nem járult hozzá. Logikailag is cáfolható az ügyészség álláspontja, mivel ha az egyes döntések jogszerűek, akkor hogyan lehet az egész ügylet jogszerűtlen? Ha a vádlottaknak az lett volna a célja, hogy az állami vagyont megrövidítsék, és azt magáncéghez juttassák, megtehették volna, de nem tudták, hogy a választásoknak mi lesz az eredménye, és ők maradhatnak-e tovább az önkormányzat élén? A hűtlen kezelés megállapításához az egyenes szándék és a vagyoni hátrány okozása is szükséges. Ez esetben mindkét feltétel hiányzik.

A II. r. vádlott felszólalásában csatlakozott védőjéhez. Felhívta a figyelmet arra, hogy még az ügyészség is megállapította: az önkormányzat döntéseinek előkészítése, végrehajtása minden elemében törvényes volt és vagyoni hátrány, kár senkit sem ért. Ha az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a bizonyítékokat megfelelően értékelte, akkor álláspontja szerint az elsőfokú ítélet már nem támadható. Ehhez képest ügyészi preconcepció, hogy ők előre kitervelten, a jogtalan előny biztosítás céljával jártak volna el. Húsz éves képviselősége, háromszoros alpolgármestersége alatt mindenegyes szabályt betartott. Dd függőségi viszonyát cáfolja, hogy ugyanabban a pozícióban van a FIDESZ-es önkormányzatban, mint korábban. Az eljárás során bizonyítást nyert, hogy döntési jogosultsága a különböző testületeknek volt, nem pedig neki, az alpolgármesternek. Az eljárás során az is bizonyítást nyert, hogy vagyonkezelő hatásköre nem volt, így ilyen szabályokat nem is sérthetett. Ennek meg nem történtét az Állami Számvevőszék vizsgálata is igazolta. Az önkormányzatot nem érte kár, a Bb Kft. pedig 20 %-os hasznot realizált, ez pedig kizárja a hűtlen kezelés elkövetését. Az

önkormányzat jól gazdálkodott, 8 év alatt 200 milliárd Ft-tal gazdagodott, ez az ügylet ennek az összegnek a 2 ezrelékét sem érte el.

A III. r. vádlott védője perbeszédében csatlakozott a korábban felszólalókhoz. Egyetértését fejezte ki az ügyészi átirattal annyiban, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás hibamentes. A III. r. vádlott személyével kapcsolatban megjegyzendő, hogy a Cc Kft. ügyvezetőjévé nem az önkormányzat nevezte ki, mivel a testület WV urat delegálta. A III. r. vádlott nem is állt személyes kapcsolatban a II. r. vádlottal, vele csak telefonon beszélt. Az eljárás során az sem volt megállapítható, hogy a 7. számú tanúval egyáltalán beszélt-e a védence. Egyebekben a védő az írásban benyújtott észrevételét fenntartva, felhívta a figyelmet, hogy az államháztartási törvény alapján elvégzett állami számvevőszéki vizsgálat semmilyen vagyonkezelői kötelezettség megszegést nem tárt fel, vagyoni hátrány nem keletkezett.

A III. r. vádlott az utolsó szó jogán reagált az elhangzottakra. Nyilatkozata szerint társaival nem követtek el bűncselekményt, hanem a közösség szolgálatába látták el a feladatukat. Kérte ezért az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását.

A Fővárosi Ítéltábla a Be. 348. § (1) bekezdésére figyelemmel a Be. 349. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét valamennyi vádlott tekintetében felülbírált, mivel az ügyészi jogorvoslat mindegyiküket érintette. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási szabályok túlnyomó részének betartásával folytatta le az eljárást. Ahogyan arra a másodfokú bíróság már korábban utalt a 7. számú tanú meg nem hallgatása kapcsán, az elsőfokú bíróság eljárási szabályt sértett, amikor iratellenes hivatkozással az ügyészi indítvánnyal szemben mellőzte a tanú kihallgatását.

Észlelte a másodfokú bíróság azt is, hogy a Fővárosi Törvényszék a 2012. július 9. napján megtartott tárgyalást 11 óra 13 perckor - az ügyész és a védők perbeszédének elhangzását követően - elnapolta, noha semmi sem akadályozta a vádlottak felszólalásának megtartását [Be. 317. § (1) bekezdés 2. mondat], illetve hogy az utolsó szó jogával éljenek [Be. 319. §].

A Be. 287. § (1) bekezdése alapján „a bíróság a megkezdett tárgyalást az ügy befejezéséig lehetőleg nem szakítja meg. Ha az ügy terjedelme miatt, vagy egyéb okból szükséges, a tanács elnöke a megkezdett tárgyalást legfeljebb 8 napra félbeszakíthatja, a bíróság pedig - bizonyítás kiegészítése céljából, ... vagy más fontos okból - a tárgyalást elnapolhatja.” Jelen esetben sem az idő előrehaladottsága, sem más körülmény nem tekinthető olyan „más fontos oknak”, amely a tárgyalás elnapolását indokolta volna; a törvényszövegben szereplő bizonyítás kiegészítése pedig szóba sem került. Ehhez képest az elsőfokú bíróság csupán a vádlotti felszólalások elhangzása érdekében közel két hónapra elnapolta az ügyet, ami az elsőfokú eljárás szükségtelen elhúzódását és az eljárási törvény előbbi megsértését eredményezte. Helyes pervezetés esetén a vádlottaknak a 2012. július 9. napján tartott tárgyaláson kellett volna a felszólalás és az utolsó szó

jogával élnie, melyet követően a Be. 322. § (1) bekezdése alapján a tárgyalás határozathirdetésre nyolc avagy tizenöt napra történő elnapolására kerülhetett volna sor.

Az elsőfokú bíróság előbbi eljárási szabálysértései közül a 7. számú tanúnak az ítéleteljárás előtti kihallgatásával, vallomásának a másodfokú határozatban történő értékelésével a Fővárosi Ítéleteljárás orvosolta ezt az eljárási szabálysértést. Míg az utóbbi, az elsőfokú tárgyalás elhúzódnakában megnyilvánuló szabálysértésnek nem volt érdemi kihatása az ügy elbírálására. Ezért az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére nem kerülhetett sor a Be. 375. § (1) bekezdése alapján, mely szerint csakis lényeges kihatású eljárási szabálysértés esetén van lehetősége a másodfokú bíróságnak ilyen döntés meghozatalára.

Nem követett el ugyanakkor eljárási szabálysértést az elsőfokú bíróság, amikor a II. r. vádlott védőjének jogi álláspontjával szemben nem szüntette meg az eljárást a Be. 267. § (1) bekezdés j) pontjára való hivatkozással. A védő perbeszédében elmondottakkal ellentétben az ügyész által emelt vád törvényes, mivel az tartalmazza - többek között - a vád tárgyává tett cselekmény leírását, a bűncselekmény helyének és idejének meghatározását a II. r. vádlott tekintetében is. A védő által hiányolt elemek a Központi Nyomozó Főügyészség Nyom.790/2009. számú vádiratának 2. oldal 2. bekezdéséből kiolvashatók.

Nem tévedett az elsőfokú bíróság akkor sem, amikor a védők elsőfokú eljárásban elhangzott érvelésével szemben a Be. 267. § (1) bekezdés c.) pontjának első fordulata alapján elévülés címén nem szüntette meg az eljárást a vádlottakkal szemben. Az elévülés a másodfokú bíróság álláspontja szerint sem következett be. FF a hivatali visszaélés miatti feljelentését - a korábbi beadványát kiegészítve - 2007. október 19. napján tette meg az I. r. vádlottal szemben. Az ezt követő nyomozati cselekmények a régi Btk. 35. § (1) bekezdése, de a 2012. évi C. törvény 28. § (1) bekezdése alapján is az elévülést félbeszakították, így a vádlottak gyanúsítottkénti kihallgatásakor, 2010. szeptember 28 - október 4. napján az elévülés nem következhetett be, az ezt követően a vádlottakkal szemben fogatosított újabb és újabb hatósági intézkedések azt ismételtén félbeszakították.

Az egyebekben helytállóan és minden részletre kiterjedően lefolytatott eljárása alapján az elsőfokú bíróság nagyobb részt helyesen állapította meg a történeti tényállást. Ahogyan arra a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség az átiratában, illetve a másodfokú perbeszédben is hivatkozott, az elsőfokú bíróság az eljárás tárgyát képező ingatlan tulajdonoscseréjével kapcsolatos tényeket helytállóan, kellő részletességgel tette a történeti tényállás elemévé. A bizonyítékok értékelése körében kimerítő részletességgel ismertette az ezt megalapozó vallomásokat, okirati és egyéb bizonyítékokat. A felvett bizonyításból ugyanakkor az ügyletre vonatkozó ténybeli következtetése mégsem volt helytálló, mivel az ellentétes éppen az elsőfokú bíróság által ismertett bizonyítás anyagával, vagyis az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett; e mellett a tényállás hiányos és részben iratellenes is. A Be. 351. § (2) bekezdés b)

pontjának második fordulója, c) és d) pontja szerinti rész-megalapozatlanságok a másodfokú bíróság a felvett bizonyítás, valamint az iratok tartalma alapján a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontjára tekintettel egészítette ki és helyesbítette a következők szerint.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének tényállását először a következő, az ügy elbírálása szempontjából lényeges, a cselekmény idején hatályos jogszabályi rendelkezésekkel egészíti ki:

Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. tv. (Áht.) 2006. augusztus 24-től 2006. december 31-ig hatályban volt rendelkezései szerint a 109/D. § (3) bekezdése alapján a kincstári vagyon a következő eljárásokkal értékesíthető:

- a) nyilvános pályázat
- b) zártkörű pályázat,
- c) árverés,
- d) zártkörű értékesítés.

A (6) bekezdés szerint a (3) bekezdés d) pontjában megjelölt értékesítési mód - a 108. § (1) bekezdés a), b), d) pontjában meghatározott eseteken kívül - kizárólag akkor alkalmazható, ha

- a) az értékesítendő vagyontárgy egyedi bruttó forgalmi értéke az 5 millió forintot nem haladja meg, vagy
- b) jogszabályban biztosított jogok gyakorlása miatt a (3) bekezdés a-c./ pontjában megjelölt eljárások nem alkalmazhatók, vagy
- c) az értékesítés olyan személy számára történik, akinek az adott vagyontárgyra jogszabályon alapuló elővásárlási joga van, vagy
- d) az értékesítés helyi önkormányzat számára történik,
- e) az értékesítés - két eredménytelen nyilvános pályázatot követően - külföldi állam részére történik.

Az előbbi, a 1992. évi XXXVIII. törvénynek az önkormányzati költségvetési szerv többségi befolyása alatt álló gazdálkodó szervezetével, az egyszemélyes gazdasági társaság működésével kapcsolatos rendelkezései:

2/A. § Az állami költségvetést (a továbbiakban: költségvetés) a központi kormányzat költségvetése (a továbbiakban: központi költségvetés), a társadalombiztosítás pénzügyi alapjainak és az elkülönített állami pénzalapoknak költségvetései alkotják.

95/A. § (1) Az állami vagy a 87. § (2) bekezdésében említett önkormányzati költségvetési szerv legalább többségi befolyása alatt álló gazdálkodó szervezet működésére vonatkozóan a (2)-(8) bekezdés rendelkezéseit kell alkalmazni.

(6) Az állami vagy a 87. § (2) bekezdésében említett önkormányzati költségvetési szervek egyszemélyes gazdasági vagy közhasznú társasága esetében a tag (részvényes) a vezető tisztségviselő hatáskörét nem vonhatja el. A vezető

tisztviselő felelősségére a gazdasági társaságokról szóló törvény szabályai irányadók.

96. § (3) A vállalkozásokból származó bevételeket és a vállalkozási tevékenységek kiadásait az alaptevékenységektől elkülönítetten kell megtervezni és elszámolni.

97. § (1) A költségvetési szerv vezetője felelős a feladatai ellátásához a költségvetési szerv vagyonkezelésébe, használatába adott vagyon rendeltetésszerű igénybevételeért, az alapító okiratban előírt tevékenységek jogszabályban meghatározott követelményeknek megfelelő ellátásáért, a költségvetési szerv gazdálkodásában a szakmai hatékonyság és a gazdaságosság követelményeinek érvényesítéséért, a tervezési, beszámolási, információszolgáltatási kötelezettség teljesítéséért, annak teljességéért és hitelességéért, a gazdálkodási lehetőségek és a kötelezettségek összhangjáért, az intézményi számviteli rendért, a folyamatba épített, előzetes és utólagos vezetői ellenőrzés, valamint a belső ellenőrzés megszervezéséért és hatékony működéséért.

(2) A költségvetési szerv vezetője az éves költségvetési beszámoló keretében beszámol a költségvetési szerv folyamatba épített, előzetes és utólagos vezetői ellenőrzésének, valamint belső ellenőrzésének működtetéséről.

A Budapest Főváros XI. Kerületi Önkormányzat 13/2003. évi (V.20.) XI.ÖK. számú - a vádbeli időben hatályos - rendeletét az önkormányzat tulajdonában álló vagyonnal való rendelkezés szabályairól az elsőfokú ítélet 65. oldal utolsó és a 66. oldal 1. bekezdéséből az ítélet tényállásába emeli át a következők szerint:

A rendelet 8.§-a rögzíti, hogy a tulajdonosi jogokat az önkormányzat képviselőtestülete gyakorolhatja, ezt a jogát az SzMSz-ben meghatározottak szerint átruházhatja bizottságaira, illetve a polgármesterre.

A 11.§-a rögzíti a forgalomképes vagyon feletti tulajdonosi jogok gyakorlását, ennek (9) bekezdése mondja ki, hogy az önkormányzat egyszemélyes gazdasági társaságában és közhasznú társaságában a társaság tagját megillető jogokat a vagyongazdálkodási bizottság gyakorolja. Ugyanennek a rendeletnek a 15. § (12) bekezdés c) pontja értelmében nincs szükség versenyeztetésre a vagyontárgynak a XI. Kerületi Önkormányzat által alapított vállalkozásba vitele esetén.

Az 1990. évi LXV. tv. a helyi önkormányzatokról 2006. január 12-től 2006. december 31.-ig hatályos rendelkezései szerint a települési önkormányzat feladata, hatásköre és szervei a következők:

8. § (1) A települési önkormányzat feladata a helyi közszolgáltatások körében különösen: a településfejlesztés, a településrendezés, az épített és természeti környezet védelme, a lakásgazdálkodás, a vízrendezés és a csapadékvíz elvezetés, a csatornázás, a köztemető fenntartása, a helyi közutak és közterületek fenntartása, helyi tömegközlekedés, a köztisztaság és településtisztaság biztosítása; gondoskodás a helyi tűzvédelemről, közbiztonság helyi feladatairól; közreműködés a helyi energiaszolgáltatásban, a foglalkoztatás megoldásában; az óvodáról, az alapfokú nevelésről, oktatásról, az egészségügyi, a szociális ellátásról, valamint a gyermek és ifjúsági feladatokról való gondoskodás; a közösségi tér biztosítása;

közművelődési, tudományos, művészeti tevékenység, sport támogatása; a nemzeti és etnikai kisebbségek jogai érvényesítésének a biztosítása; az egészséges életmód közösségi feltételeinek elősegítése.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt feladatokban a települési önkormányzat maga határozza meg - a lakosság igényei alapján, anyagi lehetőségeitől függően -, mely feladatokat, milyen mértékben és módon lát el.

(3) Törvény a települési önkormányzatokat kötelezheti arra, hogy egyes közszolgáltatásokról és közhatalmi helyi feladatok ellátásáról gondoskodjanak. E kötelezettségek a település nagyságától, a lakosságszámtól, és egyéb feltételektől függően eltérően is megállapíthatók.

(4) A települési önkormányzat köteles gondoskodni az egészséges ivóvízellátásról, az óvodai nevelésről, az általános iskolai oktatásról és nevelésről, az egészségügyi és a szociális alapellátásról, a közvilágításról, a helyi közutak és a köztemető fenntartásáról; köteles biztosítani a nemzeti és az etnikai kisebbségek jogainak érvényesülését.

(5) A települési önkormányzat a feladatai körében támogatja a lakosság önszerveződő közösségeinek a tevékenységét, együttműködik e közösségekkel. A képviselő-testület a szervezeti és működési szabályzatában határozza meg, mely önszerveződő közösségek képviselőit illeti meg tevékenységi körében tanácskozási jog a képviselő-testület és bizottsága ülésein.

9. § (1) Az önkormányzat jogi személy. Az önkormányzati feladat- és hatáskörök a képviselő-testületet illetik meg. A képviselő-testületet a polgármester képviseli.

(2) Az önkormányzati feladatokat a képviselő-testület és szervei: a polgármester, a képviselő-testület bizottságai, a részönkormányzat testülete, a képviselő-testület hivatala látják el.

(3) A képviselő-testület egyes hatásköreit a polgármesterre, a bizottságaira ... törvényben meghatározottak szerint társulására ruházhatja. E hatáskör gyakorlásához utasítást adhat, e hatáskört visszavonhatja. Az átruházott hatáskör tovább nem ruházható.

(4) első mondata: A képviselő-testület a feladatkörébe tartozó közszolgáltatások céljából önkormányzati intézményt, vállalatot, más szervezetet (a továbbiakban együtt: intézmény) alapíthat, kinevezi a vezetőjüket.

17. § (1) A képviselő-testület üléséről jegyzőkönyvet kell készíteni, amely a megjelent képviselők és meghívottak nevét, a tárgyalta napirendi pontokat, a tanácskozás lényegét, a szavazás számszerű eredményét és a hozott döntéseket tartalmazza. A jegyzőkönyv elkészítéséről a jegyző gondoskodik.

(2) A képviselő-testület ülésének a jegyzőkönyvét a polgármester és a jegyző írja alá. A jegyzőkönyvet az ülést követő tizenöt napon belül a jegyző köteles megküldeni a fővárosi, megyei közigazgatási hivatal vezetőjének.

(3) A választópolgárok - a zárt ülés kivételével - betekintheznek a képviselő-testület előterjesztésébe és ülésének jegyzőkönyvébe. A zárt ülésről külön jegyzőkönyvet kell készíteni. A külön törvény szerinti közérdekű adat és közérdekből nyilvános adat megismerésének lehetőségét zárt ülés tartása esetén is biztosítani kell.

34. § (1) A képviselő-testület - a saját tagjai közül, a polgármester javaslatára, titkos szavazással - a polgármester helyettesítésére, munkájának a segítésére alpolgármestert választ, alpolgármestereket választhat. Az alpolgármester megbízatása a megválasztásával kezdődik és amennyiben az önkormányzati választáson települési képviselőnek megválasztották, akkor az új képviselő-testület alakuló üléséig tart. Ha az alpolgármestert az önkormányzati választáson települési képviselőnek nem választották meg, akkor az alpolgármesteri megbízatása a választás napjával megszűnik.

(2) Az alpolgármester a polgármester irányításával látja el feladatait.

35. § (1) A polgármester az önkormányzati, valamint az államigazgatási feladatait, hatásköreit [7. § (1) és (2) bek.] a képviselő-testület hivatalának közreműködésével látja el.

(2) A polgármester a képviselő-testület döntései szerint és saját önkormányzati jogkörében irányítja a hivatalt. A polgármester

a) a jegyző javaslatainak figyelembevételével meghatározza a hivatal feladatait az önkormányzat munkájának a szervezésében, a döntések előkészítésében és végrehajtásában,

b) dönt a jogszabály által hatáskörébe utalt államigazgatási ügyekben, hatósági jogkörökben, egyes hatásköreinek a gyakorlását átruházhatja,

c) a jegyző javaslatára előterjesztést nyújt be a képviselő-testületnek a hivatal belső szervezeti tagozódásának, munkarendjének, valamint ügyfélfogadási rendjének meghatározására,

d) a hatáskörébe tartozó ügyekben szabályozza a kiadmányozás rendjét,

e) gyakorolja az egyéb munkáltatói jogokat az alpolgármester, a jegyző és az önkormányzati intézményvezetők tekintetében.

(3) A polgármester, ha a képviselő-testület döntését az önkormányzat érdekeit sértőnek tartja, ugyanazon ügyben egy alkalommal kezdeményezheti a döntés ismételt megtárgyalását. A kezdeményezést az ülést követő három napon belül nyújthatja be, a képviselő-testület a benyújtás napjától számított 15 napon belül dönt.

77. § (1) Az önkormányzat közszolgáltatásokat nyújt. Saját tulajdonnal rendelkezik és költségvetési bevételeivel, kiadásaival önállóan gazdálkodik.

(2) Az önkormányzatok költségvetése az államháztartás része, ahhoz teljes pénzforgalmával kapcsolódik. Az önkormányzati költségvetés az állami költségvetéstől elkülönül, ahhoz az állami támogatásokkal és más költségvetési kapcsolatokkal kötődik.

92. § (1) A helyi önkormányzat gazdálkodását (ideértve az Európai Unió által nyújtott és egyéb nemzetközi támogatások, valamint az ehhez kapcsolódó költségvetési támogatások felhasználását is) az Állami Számvevőszék ellenőrzi.

A gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvénynek az ügyvezetéssel kapcsolatos releváns szabályai a következők:

22. § (4) Egyszemélyes gazdasági társaságnál az egyedüli tag (részvényes) a vezető tisztségviselő részére írásban utasítást adhat, amelyet a vezető tisztségviselő végrehajtani köteles, de ez esetben mentesül a 30. §-ban foglalt [kártérítési] felelősség alól.

31. § (1) Megszűnik a vezető tisztségviselői jogviszony
b) visszahívással.

168. § (1) Az egyszemélyes társaságnál a taggyűlési hatáskörbe tartozó kérdésekben az egyedüli tag dönt, és erről a vezető tisztségviselőket írásban köteles értesíteni.

A Polgári Törvénykönyv (Ptk.) 593-596. §-ai szabályozzák a kötelezettségvállalás közérdekű célra intézményét:

593. § (1) első mondata: Magánszemély, jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság írásban kötelezettséget vállalhat arra, hogy általa meghatározott közérdekű célra ingyenesen vagyoni szolgáltatást teljesít.

(2) A kötelezett megállapíthatja azokat a feltételeket, amelyek szerint a szolgáltatást a meghatározott célra kell fordítani; feltételként lehet kikötni azt is, hogy a szolgáltatásnak a meghatározott célra való fordítása a kötelezett nevének feltűntetésével történjék.

(3) A kötelezett kijelölheti azt a személyt is, akinek javára a szolgáltatást fordítani kell.

594. § (1) Ha a kötelezett nem jelölte ki azt a szervet, amely a szolgáltatást a meghatározott célra fordítja, annak kijelöléséről az ügyész keresete alapján a bíróság határoz.

(2) Ha a kijelölt szerv a szolgáltatást nem fordítja a meghatározott célra, az ebből eredő igények érvényesítésére az ügyész is jogosult.

595. § (1) Az egyszeri szolgáltatásra irányuló kötelezettségvállalást csak a teljesítés előtt és csak akkor lehet visszavonni, ha a kötelezettség elvállalása után a kötelezett körülményeiben olyan lényeges változás állott be, hogy a teljesítés tőle többé el nem várható.

(3) Ha jogszabály másként nem rendelkezik, a már teljesített szolgáltatás visszakövetelésének nincs helye.

596. § (1) A kötelezettség megszűnik..., ha az a cél, amelyre a szolgáltatást fordítani kell megvalósult, vagy megvalósítása többé nem lehetséges.

(2) Ha a kötelezettség a cél megvalósulása vagy meghíúsulása miatt szűnt meg, a fel nem használt szolgáltatásokat a kötelezett részére vissza kell szolgáltatni.

Az ingatlan megszerzésével kapcsolatos történeti tényállást a következőkkel egészíti ki a másodfokú bíróság:

2003-ban az I. r. vádlott elmondta a 7. számú tanúnak, hogy Xy milliárdos vállalkozó vele beszélgetve kifejezte abbéli igényét, hogy a választások idején nyújtott támogatásának fejében a budapesti egyik, a jelen vád tárgyát képező telket megszerzné szerezni. „az I. r. vádlottnak egyfajta szólása volt az, hogy a Xy-nal keveredjél vitába, elszámolásiba különösen ne. A beruházás kapcsán azt is

kijelentette, hogy az ottani ingatlanokkal kapcsolatban azért kell a nyilvános pályáztatást megkerülni, mert Xy-nak ez a szándéka és ő, azaz az I. r. vádlott tartozik a kampánytámogatás fejében" (7. számú tanú vallomása nyomozati iratok V/3891. oldal). A Kincstár ezt a telket a Kincstári Vagyonügynökségre vonatkozó, előbb részletezett jogszabályok szerint kezelte. A jogszabályi lehetőséget kihasználva a vádlottak önkormányzati igény bejelentését dolgozták ki, mert ezáltal a pályáztatás, a versenyhelyzet, illetőleg azon lehetőség, hogy a telket más szerzi meg elkerülhető volt. 2003. őszén, ma már pontosabban meg nem állapítható időpontban az I. r. vádlott, a II. r. vádlottal megállapodott abban, hogy a kérdéses területet az önkormányzatra történő hivatkozással Xy érdekkörébe tartozó társaságok részére anélkül szerzik meg, hogy az önkormányzatnak ténylegesen ez pénzbe kerülne. Ennek érdekében kikötötte, hogy a kérdéses ügylet jogi lebonyolítását a III. r. vádlott fogja kivitelezni. Az I. r. vádlott ennek kapcsán megemlítette a 7. sz. tanúnak, hogy az ingatlanokkal kapcsolatban azért kell a nyilvános pályáztatást megkerülni, mert Xy-nak ez a szándéka és ő, azaz az I. r. vádlott tartozik Xy-nak a kampánytámogatás fejében (7. számú tanú másodfokú tárgyaláson tett előadása, továbbá a nyomozati iratok V. kötet 3887-3893 lapszámig tett vallomása).

A történeti tényállásba emeli át a III. r. vádlott előadását az elsőfokú ítélet 29. oldal alulról a 2. bekezdéséből, a 31. oldal alulról a 2. bekezdéséből és a 66. oldal 5. bekezdéséből a következők szerint:

Az előbbieken citált jogszabályi rendelkezések figyelembe vételével a III. r. vádlott állapította meg, hogy „a versenyeztetés elmaradására az önkormányzati vagyonrendelet lehetőséget teremt. Az idézett rendelet 15. § (12) bekezdés c) pontja szerint nincs szükség versenyeztetésre, ha a vagyontárgyat a XI. kerületi Önkormányzat általa alapított vállalkozásba viszik át, másik indok, ami jelen esetben a Cc Kft-re is vonatkoztatható, hogy nincs szükség versenyeztetésre a rendelet 15. § (12) bekezdés g./ pontja alapján az önkormányzat számára különösen előnyös értékesítés esetén”.

A III. r. vádlott az I. r. vádlott polgármesternek 2006. május 31.-én „írt egy feljegyzést”, amelyben „a kérdéses ingatlannak a KVI-től történő ingyenes megigénylésére vonatkozó jogszabályi feltételeket foglalta össze”.

A tényállásban szereplő gazdasági társaságok tulajdonosi háttere a következő:

A vádbeli időben a Cc Kft. tagja a XI. Kerületi Önkormányzat és a KK Kft.; a KK Kft. tagja a cselekmény elkövetése idején a VV Zrt. és a NN Nyrt. volt. 2007. július 19-én a KK Kft. törzstőkéjéből a VV Zrt. 25%, az MM SA 34%, a TT SA 22%, az UU SA 19% pénzbeli betéttel részesült. A VV Zrt. egyik képviselőjére jogosult tagja, jelenleg az elnöke Xy. A NN Nyrt.-nek a VV Zrt. 87 %-ban a tulajdonosa. Az VV Zrt.-nek az KK Kft. 99 %-ban tulajdonosa.

A KK Kft. jelenlegi tagjai: S; F; H (Nyomozati irat II/1589-1641.; IV/3305-3306. old. a másodfokú iratok 10-15. sz. alatti cégkivonatok, internetes írások.)

A tényállásba emeli át az elsőfokú ítélet 13. oldal 1. bekezdésben és a 20. oldal 1. bekezdésében rögzített I. r. vádlott nyilatkozatait:

„2006. decembere óta az önkormányzat részesedése 1 % a Cc Kft-ben", mely tulajdonrész a vádlott szerint is „virtuális".

Az elsőfokú ítélet 11. oldal 3. bekezdésben foglalt következő, nem az ítélet tényállásába tartozót megállapítást kirekeszti:

„Olyan miszerint az I. r. és a II. r. vádlottak pozíciójukból fakadó nyomásgyakorlás útján a III. r. vádlott ötlete és koncepciója alapján, jelenlétében utasította Dd-t azért, hogy az ingatlan a Cc Kft. tulajdonába kerüljön, nem történt."

Az előbbi, a tényállásból mellőzött mondat helyett a következőket rögzíti a történeti tényállásba:

Az önkormányzat 2006-os költségvetésében a kérdéses ingatlan megszerzése mint kiadás nem szerepelt, ezért a vádlottak ezt úgy hidalták át, hogy I. r. vádlott felkérésére a II. r. és a III. r. vádlottak Dd-t, a Bb Kft. vezetőjét az önkormányzati érdekekre hivatkozással arra kérte meg, hogy az ingatlan megvásárlása érdekében annak értékével azonos nagyságrendű kölcsönt igényeljen a III. r. vádlott által ügyvezetett Cc Kft-től. A Cc Kft. a kölcsön összegét egyik tulajdonosától a NN Részvénytársaságtól kapta meg. A Cc Kft. részére - a megkapott kölcsön fejében, biztosítékként - 423.000.000 forint összegre egy hónapi lejáratra váltót állított ki a Bb Kft., majd a kapott kölcsönt közérdekű kötelezettségvállalás címén átutalta az önkormányzat részére. Valójában az I. r. vádlott, a II. r. és a III. r. vádlottak eredeti elhatározásának megfelelően a rövid lejárat a választások előtt azt a célt szolgálta, hogy a választási eredménytől függetlenül a váltó lejártának idején - mivel sem az önkormányzat, sem a Bb Kft. nem rendelkezett szabad anyagi eszközökkel - a megszerzett ingatlan kényszer adás-vétel révén a Bb Kft. és a Cc Kft által közösen létrehozott EE Kft-be, majd a Bb részének eladása után a kölcsön fejében a Cc Kft. tulajdonába, ezáltal az VV cégcsoport, illetve később Xy irányításával történt eladása után az KK Kft. portugál tulajdonosai érdekeltségi körébe kerüljön.

Az elsőfokú ítélet 42. oldal alulról a 4. bekezdésében és alulról a 2. bekezdésében írtakat a tényállásába emeli át:

A telekkel kapcsolatban Dd-t „2006. szeptember 18-án behívták az alpolgármester irodájába, még az ülés megtartása előtt, ahol a II. r. és a III. r. vádlott volt még ott. A II. r. vádlott elmondta, hogy mi a terve az önkormányzatnak a telekkel és (Dd) azt a feladatot kapta, hogy az apportálás után a telket adja el a Cc Kft-nek. Felmerült az is, hogy közérdekű kötelezettségvállalással fizessenek az önkormányzatnak 418 millió forintot. Ez volt a terv, (Dd) kvázi ezt úgy élte meg, hogy ez volt a feladat. Megcsinálják, végrehajtják. Erre születtek a bizottsági döntések és a testületi határozatok.... A bizottsági ülésen (Dd a Vagyongazdálkodási Bizottságon) csak akkor vett részt, ha őt (a Bb Kft-t) érintő dolgok voltak. Az ülés előtt az I. r. vádlott polgármesterrel nem beszéltek erről a dologról, a képviselő-testületi ülésen beszélt vele a szünetben, amikor a II. r. vádlottal és a III. r. vádlottal beszéltek, odajött hozzájuk (I. r. vádlott) és megkérdezte, hogy fiúk rendben lesz ez az ügy?" (Dd Fővárosi Törvényszéken tett tanúvallomása a 8. számú tárgyalási jegyzőkönyv 19. oldal alulról 2. bekezdés, 20. oldal 2. bekezdés).

Az elsőfokú ítéletben a 8. oldal 3. bekezdésében írtakhoz a 47. oldal 2. bekezdéséből a történeti tényállásba emeli át GG-nek, a bizottság vezetőjének a Vagyongazdálkodási Bizottság 2006. szeptember 18-i üléséről készült audio kazettán rögzített kijelentését:

„Állj! Állj! Két dolog van, azt szeretnénk kérni a Bb-tól, hogy közérdekű hozzájárulásként fizessen az önkormányzatnak, tehát most beleapportáljuk, de a vételárát a Bb. közérdekű hozzájárulásként befizeti az önkormányzatnak fejlesztési célra, tehát az önkormányzatnál pénz az ablakban típusú eset kell, hogy előálljon.” (Nyomozati irat IV/3287. oldal).

Az elsőfokú ítélet 8. oldal 5. bekezdésében írt tényállást a következőkkel egészíti ki:
A vád tárgyát képező telek adás-vételi szerződésének jóváhagyásával kapcsolatban az I. r. vádlott a képviselő-testület 2006. szeptember 21-i ülésén szóbeli előterjesztésében a következő kijelentéseket tette:

„Van lehetőségünk ezt a rendkívül izgalmas, érdekes ingatlant, amelyik az önkormányzat projektje szempontjából kulcsfontosságú, ezáltal válik az Éé és környezete teljes egészében fejleszthetővé, ezt az önkormányzat megszerezheti. Javasolja, hogy az önkormányzat az ingatlant szerezzze meg, és ugyanebben a lépésben a Bb Kft-be apportálja, a kft. pedig közérdekű kötelezettségvállalás keretén belül a vételár összegét átutalja. Ahogy már az utolsó nyilvános ülési napirendi pontban is említette, az önkormányzat szempontjából ez pénzügyi terhet nem jelent.” (Nyomozati iratok III/2077. oldal).

Az önkormányzat ezen ülésén az I. r. vádlott felszólalását követően FF, az ügyben feljelentést tevő önkormányzati képviselő felhívta a közgyűlés figyelmét arra, hogy *„ha most ők itt Xy strómanjait játsszák el, akkor miért kell olyanokat írni a levélben, hogy a törvényben meghatározott céloknak figyelembevételével szociális, valamint gazdasági és területfejlesztési célkitűzéseik megvalósítása ügyében igénylik? Tehát ha itt a kormányzati negyedre akar pályázni az Xy, és ehhez szüksége van erre a darab területre, akkor miért kell itt szociális dolgokról hablatyolni a levélben?”* (Nyomozati irat III/2079. oldal).

Az I. r. vádlott ezen a képviselő-testületi ülésen korábban, a 25. napirendi pontban a 2006. évi költségvetés rendeletének módosítását indítványozva a következőket adta elő az eljárás tárgyát képező ingatlanról:

„Az egyik szempont az, amit X. Éé néven ismer a világ, az kerekesebb, egészségesebb és értékesebb befektetéssé válik, a másik pedig, hogy egy kicsit szolidabb, de mégiscsak egy relatív szolid nyereséggel egy ingatlant megvásárol és továbbad az önkormányzat. Ahhoz, hogy ezt meg tudják tenni, az önkormányzatban tényleges forrásokat nem köt le tartósan ez a tranzakció. Ehhez a költségvetési rendeletet módosítani kell. A dolog nem változtat a költségvetés fő összegein és számain, tehát ilyen szempontból egy technikai természetű.” (Nyomozati irat III/2097. oldal).

Az elsőfokú ítélet 15. oldal 3. bekezdéséből a tényállásba emeli át a I. r. vádlott vallomásaiban szereplő következő részt:

„Az elmúlt 19 évben hasonló közérdekű kötelezettségvállalás az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok bármelyike részéről nem volt.”

Az elsőfokú ítélet 37. oldal 2 - 3. bekezdéséből a történeti tényállásba emeli át a LL tanúnak a következő előadását:

„A Bb Kft. esetében közérdekű kötelezettségvállalásra került sor,... ezzel a támogatással összefüggésben vásárolta meg az önkormányzat az ingatlant a Kincstári Vagyonigazgatóságtól. A gyakorlatban ez úgy zajlott le, hogy az adásvételi szerződés megkötését követően a vételárát átutalták a KVI-nek, a Bb Kft. pedig a közérdekű kötelezettségvállalás elfogadásáról szóló megállapodást a polgármesterrel aláírta, majd az önkormányzat részére átutalta az összeget. Ezekről a döntésekről minden esetben testületi döntés született...” (Nyomozati irat III/2587. oldal).

Az elsőfokú ítélet 49. oldaláról a tényállásba emeli át a Bb Kft. vagyoni helyzetét megállapító, az elsőfokú bíróság által elfogadott szakértői véleményt a következők szerint:

A Bb Kft. társaság „pénzügyi egyensúlya a 2004-2007. években jó volt, eszközei fedezték a vele szemben álló kötelezettségeket, egyedül a 2006. évben jelentkezett a rendkívüli ráfordításként elszámolt kötelezettségvállalás miatt egy jelentős veszteség a cég életében. A Bb Kft-nek a szokásos gazdasági tevékenysége alapján nem volt reális lehetősége a közérdekű kötelezettségvállalás megtételére. Erre egyedül úgy nyílt módja, hogy a kölcsönszerződés keretén belül 423 millió forint kölcsönt vett fel a Cc Kft-től. A rendelkezésre álló adatok szerint nem volt olyan nagyságrendű szabad pénzeszköze és egyéb likvid eszköze, amelyből eleget tudott volna tenni a Bb Kft. a kölcsön egy hónapon belüli visszafizetésének, így a lehetősége csak a többi eszközének az értékesítésével történhetett meg.” (Nyomozati iratok - helyesen - 2379, 2381. oldal).

Egyben az elsőfokú ítélet 7. oldal utolsó előtti bekezdésében írtakból kirekeszti, hogy a Bb Kft-nek „az ingatlan hasznosítása” tekintetében - jelen esetben az ingatlan megvételére - „megfelelő anyagi háttere” lett volna.

Az előbbieken kiegészített tényállás alapján az elsőfokú ítélet indokolásából iratellenesség miatt kirekeszti a 67. oldal 3. bekezdésben szereplő azt a részt, mely szerint

„a közérdekű kötelezettségvállalás, valamint az ezzel egy időben a Cc Kft-től felvett hasonló összegű hitel azt szolgálta, hogy az önkormányzat ebből finanszírozza az ingatlan vételárát, az időbeni egybeesésen túl nem támasztja alá semmi” (kiemelés az első fokú bíróságtól). Egyben e helyett a tényállásban állapítja meg a következőt: A közérdekű kötelezettségvállalás címén a Bb Kft-től átutalt összegből vásárolta meg az önkormányzat az ingatlant.

Az önkormányzatot az előbbi ügylettel kapcsolatban vagyoni hátrány nem érte, mert a közérdekű kötelezettségvállalás fiktív volt, nem a szerződésben megjelölt célokat, szolgálta vagyis azt, hogy „az elhanyagolt, rendkívül alulhasznált területek rehabilitációja, valamint revitalizációja, ezzel új munkahelyek létesítése és

fejlesztések megvalósítása" (első fokú ítélet 9. oldal 4. bekezdés) történjen. A kötelezettségvállalás tényleges célja az volt, hogy az ingatlanvásárlást ugyan nem az önkormányzat érdekében, de költségvetésileg nullszaldóval le tudják bonyolítani. Így nem állapítható meg az önkormányzati vagyoni hátrány azáltal sem, hogy az ingatlan feletti rendelkezési jog Xy cégbirodalma érdekeltégi körébe került. Ugyanakkor az sem állapítható meg, hogy az ingatlan tranzakció az önkormányzat érdekében állt volna, éppen ellenkezőleg az önkormányzat képviselő-testülete, vagyongazdálkodási bizottsága, egyszemélyes gazdasági társasága Xy magánszemély érdekében az önkormányzati törvényben foglaltakkal ellentétesen került felhasználásra. Előnyös volt viszont az ingatlant megszerző EE Kft-nek, annak egyszemélyes tulajdonosának a Cc Kft-nek (elsőfokú ítélet 10. oldal utolsó bekezdés).

A másodfokú bíróság által kiegészített tényállásban ismertetett jogszabályokra - kiemelten az 1992. évi XXXVIII. tv. 109/D. § (6) bekezdés d) pontjára - figyelemmel a vádlottak magatartása folytán, a helyi önkormányzatokra vonatkozó szabályok szerint, a zártkörű értékesítés eredményeként versenyeztetés nélkül szerezte meg az EE Kft. az ingatlant.

Az ingatlanon azóta sem történt érdemi beruházás, ellentétben az ŐŐ-nek nevezett, rendezett területtel. Ez az eljárás tárgyát képező ingatlan nem a Duna parton van, hanem az 1.út és 2. út sarkán található 4 hektárt megközelítő alapterületű területrészt foglalja magába (nyomozati iratok I/179; III/2040; V/4117. oldal, <http://earth.google.com>).

A büntetőeljárás tárgyát hivatali bűncselekmény képezte, melyet a vád szerint az I. r. vádlott polgármesterként, míg a II. r. vádlott alpolgármesterként követett el. E személyek hivatali helyzetének és jogkörének bemutatására a másodfokú bíróság a történeti tényállást kiegészítette az 1990. évi LXV. törvénynek a polgármesterre és alpolgármesterre vonatkozó rendelkezéseivel (9.; 17.; 34.; 35. §-ok). A vonatkozó szabályok szerint a polgármesternek és az alpolgármesternek az önkormányzat érdekében kell kifejtetni a tevékenységét. A legáltalánosabb szabályokat az előbbi törvény 8. §-a, az önkormányzat közszolgáltatással kapcsolatos tevékenységét, költségvetését pedig a 77. § és 92. § (1) bekezdése szabályozza. Kiemelendő, hogy a II. r. vádlott nem tekinthető a védekezése szerinti hatáskör nélküli hivatalos személynek, hanem a jogszabály 34. § (1) bekezdése alapján - funkciója megnevezésének megfelelően - a polgármester helyettese. Kétség kívül a (2) bekezdés szerint a feladatát a polgármester - az I. r. vádlott - irányításával látta el. A másodfokú bíróság által kiegészített tényállás szerint is ez valósult meg a Dd-vel folytatott tárgyalás során. Ezt támasztja alá az az ugyancsak tényállásban rögzített körülmény, hogy a képviselő-testületi ülést követően az I. r. vádlott megkérdezte a II. r. és a III. r. vádlottakat, valamint Dd-t a kérdéses ingatlannal kapcsolatban, hogy „fiúk rendben lesz az ügy?”.

Az eljárás tárgyát képező ingatlan értékesítésével kapcsolatos legfőbb törvényi rendelkezéseket az 1992. évi XXXVIII. törvény (Áht.) 109/D. § (3) és (6) bekezdései; az önkormányzat tulajdonában álló vagyonnal kapcsolatos szabályokat a Budapest Fővárosi XI. Kerületi Önkormányzat 13/2003. (V. 20.) XI.ÖK. rendeletének 8., 11. és 15. §-ai tartalmazzák. Fellebbezésében helyesen hivatkozott arra az ügyész, hogy a vádlottak az előbbi törvényi rendelkezés „jogi kiskapuját” kihasználva követték el a terhükre rótt bűncselekményt. Az Áht. 2/A. §, valamint 95/A. - 97. §-ai az önkormányzati költségvetési szerv többségi befolyása alatt álló gazdálkodó szervezetére, illetve egyszemélyes gazdasági társaság működésére, a költségvetési szerv vezetőjének felelősségére vonatkozó szabályokat tartalmazza.

Kiemelendő volt a gazdasági társaságokról szó 2006. évi IV. törvény tényállásba emelt rendelkezései [22. § (4), 31. § (1) és 168. § (1) bekezdés]. E jogszabályhelyek szerint az egyszemélyes gazdasági társaságnál az egyedüli tag a vezető tisztségviselő részére írásbeli utasítást adhat, melyet a vezető tisztségviselő végrehajtani köteles. Utóbbi jogviszonya visszahívással megszűnik; az egyszemélyes társaságnál a taggyűlés hatáskörébe tartozó kérdésekben az egyedüli tag dönt és erről a vezető tisztségviselőket írásban köteles értesíteni. E szabályozás figyelembe vételével helyesen hivatkozott jogorvoslatában az ügyész arra is, hogy Dd valójában - a gazdasági társaságban betöltött pozíciója miatt - valóban függő helyzetben volt az önkormányzat képviselő-testületétől, az annak képviselőjét ellátó I. r. vádlottól, valamint az őt helyettesítő II. r. vádlottól.

Végül nem volt mellőzhető a közérdekű kötelezettség-vállalás legfőbb Ptk-ban írott szabályainak a tényállásba emelése sem.

Ahogyan erre a másodfokú bíróság már az előbbiekben utalt, a tényállás megalapozottsága és az eljárási szabálysértés orvoslása miatt volt indokolt a 7. számú tanúnak a másodfokú eljárás során, bizonyítás felvétele keretében történő kihallgatása. E tanú 2003. évben vezető tisztségviselő volt a XI. Kerületi Önkormányzatban. Mint ilyen személy, hivatali kapcsolatban volt az I. r. vádlottal. A vádlott lényegében e tanú elfogultságára hivatkozott, mivel - előadása szerint - szakmai alkalmatlansága miatt szűnt meg a szolgálati viszonya a XI. Kerületi Önkormányzatnál. Ugyanakkor sem ő, sem pedig vádlott-társai nem tudtak felhozni olyan okot, mely miatt a tanúvallomásban elmondottakat valótlanágnak kellene tekinteni. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az I. r. vádlott által megjelölt indok nem elégséges e tanú vallomásának elvetéséhez, illetve annak megállapításához, hogy hamis vallomást tett volna a nyomozás során, illetve a másodfokú tárgyaláson. A másodfokú bíróság a tényállást a tanú releváns nyilatkozataival, illetve ebből vont ténybeli következtetéssel egészítette ki, mert az általa elmondottakat a nyilvános cégadatok egyértelműen alátámasztották. Vitathatatlan, hogy az ingatlan Xy érdekeltségi körébe tartozó cégekhez került.

A tanú a másodfokú tárgyaláson is fenntartott nyomozati vallomása szerint 2003-ban szerzett tudomást az I. r. vádlott és Xy milliárdos vállalkozó kapcsolatáról, aki - az I. r. vádlott elmondása szerint - támogatást nyújtott a választási kampányához.

Az I. r. vádlott már ekkor eldöntötte, hogy a Kelenföldi Hőerőművel szomszédos ingatlant az újonnan létrehozandó Cc Kft-be apportálja, melyben a többségi tulajdonos a Xy érdekeltségi körébe tartozó cég lesz. A tanú később hallotta az I. r. és a II. r. vádlott hangos szóváltását, melyet követően megállapodtak abban, hogy létrehozzák a Cc Kft-t, s ezt a III. r. vádlott fogja kivitelezni (nyomozati iratok V/3879-3881. oldal).

A telek megszerzésével összefüggésben az elsőfokú bíróság helytállóan idézte a III. r. vádlott ezzel kapcsolatos előadását az elsőfokú ítélet 29. oldal alulról a 2. és 31. oldal alulról a 2. bekezdésében. Vallomásában e vádlott maga is elismerte, hogy az önkormányzat vagyonrendelete lehetőséget teremt a versenyeztetés elmaradásával történő tulajdonszerzésre; ezzel kapcsolatosan feljegyzést is készített az I. r. vádlott számára, melyben összefoglalta a kérdéses ingatlannak a KVI-től történő ingyenes megigénylésére vonatkozó jogszabályi feltételeit. A cselekmény kivitelezése szempontjából mellőzhetetlen ténykörményt ezért a másodfokú bíróság ugyancsak a tényállás részévé tette és a bizonyítékok értékelése köréből átemelte a történeti tényállásba. E vádlott nyilatkozott a Cc Kft. által a Bb Kft.-nek nyújtott kölcsön eredetére is. Ezzel kapcsolatos előadását a Fővárosi Törvényszék helyesen ismertette az elsőfokú ítélet 32. oldal 4. pontjában, melyet a másodfokú bíróság ugyancsak a tényállás körében rendelt rögzíteni. A III. r. vádlott elmondta, hogy a Cc Kft. a kölcsön átutalása előtt 430.000.000,- Ft kölcsönt kapott, mely a „NN Nyrt. számlájáról” érkezett. A vádlotti nyilatkozatot alátámasztja a nyomozati iratok II. kötet 1219-1223. oldalán található bankszámlakivonat elemzés, mely szerint a NN Nyrt. 2006. szeptember 19-én utalt át 430.000.000,- Ft-ot a Cc Kft-nek, utóbbi gazdasági társaság másnap 420.000.000,- Ft-ot utalt tovább „kölcsön nyújtás” címén a Bb Kft.-nek. (Az ismertetett cégiratok szerint a NN Nyrt. az Xy vállalkozó érdekeltségi körébe tartozó VV csoportba tartozik, egymás többségi részvényesei.)

Ugyancsak a tényállásra tartoznak az ingatlan tulajdonosi körére vonatkozó megállapítások, az ezzel kapcsolatosan I. r. vádlott részéről tett nyilatkozatok tényállásban történő szerepeltetése. Előbbiek tekintetében a másodfokú bíróság a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumtól a bárki által beszerezhető céginformációs rendszer, az interneten található egyéb, köztudomású adataival, valamint a nyomozat iratok II/1589-1641. oldalán található társasági szerződések tulajdonlásra vonatkozó tényeivel egészítette ki a történeti tényállást. I. r. vádlott által elmondottak szerint az önkormányzatnak kétség kívül maradt tulajdon-része a Cc Kft-ben, ám ez csupán „virtuális 1%”.

Ugyancsak az elsőfokú bíróság téves ítéletszerkesztésére vezethető vissza az a 11. oldal 3. bekezdésében szereplő megállapításának a történeti tényállásban történő szerepeltetése. Ide ugyanis nem a tények mikénti értékelése, hanem azoknak a kívülvilág számára megjelenő történései tartoznak. Kirekesztette ezért a másodfokú bíróság azt a megállapítást, hogy Dd irányában a vádlottak „nyomás gyakorlást” nem tanúsítottak, ilyen „nem történt”. Ezzel szemben a tényállásra tartozik, hogy Dd-t a vádlottak mikor, mire kérték fel. E tekintetben az elsőfokú ítélet - ezúttal is

bizonyítékok értékelése körében - olyan a tényállásra tartozó, Dd tanú előadásából származó, egyébként helytálló megállapításokat tartalmaz, melyeknek a másodfokú bíróság álláspontja szerint a tényállásban a helyük. Ezért a tanúnak az első fokú bíróság előtt tett vallomását, mely a II. r. és a III. r. vádlottakkal folytatott, 2006. szeptember 18-i megbeszélést ismertette az ítélet történeti tényállási részébe emelte át.

E tanú vallomása kapcsán megjegyzendő, hogy helytálló az a védői érvelés, mely szerint még a nyomozás során sem tett a vádiratban szereplő olyan nyilatkozatot a tanú, amely szerint őt „utasították” volna a közérdekű kötelezettségvállalás megtételére. Az elsőfokú bíróság erre vonatkozóan helytállóan ismertette Dd által a vallomásában elmondottakat. Ebből ugyanakkor az a helyes ténybeli következtetés vonható, hogy az előbbiek szerint a Bb Kft. ügyvezetői pozíciójából eredően függő helyzetben lévő Dd ügyvezető, ha nem is kényszer hatására, de „saját jól felfogott érdekében” cselekedve nem volt más lehetősége, csakis a vádlottak kérésének és a testületi határozat teljesítése. Az ügyész fellebbezésében írt érvelését a másodfokú bíróság az előbbi indokok alapján ezért elfogadta. Egyszemélyi gazdasági társaságban az önkormányzat képviselő-testülete, valamint az önkormányzati törvény vonatkozó szabálya szerint a testületet képviselő polgármester (az I. r. vádlott és a szóbeli megbízása alapján eljáró II. r. vádlott) utasíthatta a tanút. A vagyongazdálkodási bizottság a 2006. szeptember 21. ülésen hozott 1125/VGB/2006. (IX.21) sz. határozatában az írásbeli feltételeknek megfelelően a közérdekű kötelezettségvállalással kapcsolatos felhatalmazása is megtörtént (nyomozati iratok III/2076. oldal), melyet Dd ilyen körülmények között köteles volt végrehajtani. Végző soron az általa vezetett gazdasági társaságot ezáltal vagyoni hátrány nem érte.

Ugyancsak a tényálláshoz tartozik GG-nek, a vagyongazdálkodási bizottság elnökének az elsőfokú ítélet 47. oldal 2. bekezdésében rögzített kijelentése is, valamint az I. r. vádlottnak a képviselő-testületi ülésen tett mindkét előterjesztése. Az előbbi nyilatkozatokból megállapíthatóan minden alapot nélkülöz az a vádlotti védekezés, és az ezt elfogadó bírói érvelés mely tagadja, hogy közérdekű kötelezettségvállalás keretében, annak eredményeként került sor az ingatlan megvételére.

Téves ezért az első fokon eljáró ügyészségnek a másodfokú bíróság által már idézett, a fellebbezés indokolásában szereplő azon megállapítása, hogy „a telek vételárára a fedezet hiánya más területekről - elsősorban ún. jóléti körben - történt elvonást eredményezett, ezt pótolták a közérdekű kötelezettségvállalással”. Az ítélet tábla az első fokú bíróság által részletezett indokokkal kapcsolatban azt állapítja meg, hogy sem az I. r. vádlott, sem GG tanú nem vitatták az előbbi kijelentéseiket, csak akként, hogy az I. r. vádlott arra hivatkozott, hogy a jegyzőkönyvvezető valószínűleg tévedett (elsőfokú ítélet 20. oldal 3. pont), GG tanú pedig nem emlékezőnek vallotta magát (47. oldal 2. bekezdés).

Az előbbiekre tekintettel ezért a másodfokú bíróság a tényállásba azt a ténybeli következtetést rögzítette, hogy a 2006-os költségvetésben nem szereplő ingatlan megvásárlása érdekében az I. r. vádlott felkérésére a II. r. és a III. r. vádlottak Dd-t önkormányzati érdekre való hivatkozással kérték meg arra, hogy az ingatlan megvásárlása érdekében a III. r. vádlott által vezetett Cc Kft.-től igényelje meg a vételár összegét kölcsönként. Ahogyan arra a másodfokú bíróság már hivatkozott, helyálló az elsőfokú bíróságnak az a megállapítása, hogy a Cc Kft. a kölcsön összegét a NN Rt.-től kapta meg. Ugyancsak helyes, és a tényállás alátámasztása szempontjából nem mellőzhető annak ismételt kinyilvánítása, hogy a Bb Kft. az így megkapott kölcsönt fejében egy hónapi lejáratra váltót bocsátott ki a kölcsönadónak; ezt az összeget utalta tovább közérdekű kötelezettségvállalás címén a XI. Kerületi Önkormányzatnak. Az önkormányzat ebből fizette ki a KVI-nak az ingatlan vételárát, mely körülményt LL-nek, a XI. Kerületi Önkormányzat jegyzőjének az elsőfokú bíróság által az ítélet 37. oldalán idézett előadása támaszt alá. A tanú nyilatkozata szerint a Bb Kft. közérdekű kötelezettségvállalása folytán vásárolta meg az önkormányzat a perbeli ingatlant. Tekintettel arra, hogy a tanúvallomás a közérdekű kötelezettség vállalás ténybeli mibenlétére utal, a másodfokú bíróság ezt is a történeti tényállásba emelte.

Első sorban mégis az I. r. vádlott közokiratba foglalt, testületi ülésen tett kijelentései azok a kiemelkedő jelentőségű bizonyítékok, melyekből arra vonható következtetés, hogy az ingatlan megvételéhez szükséges pénzt végső soron a NN NyRt. biztosította a Cc Kft. és a Bb Kft. közvetítésével az önkormányzatnak.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az előbbi körülmények a vádlottak számára már csak azért is ismertek voltak, mert a képviselő-testületi vita során felszólaló FF már akkor jelezte, hogy az önkormányzat „Xy strómanját” játssza el. Ebből a kijelentésből is az következik, hogy a vádlottak tisztában voltak az elsőfokú bíróság által kellő részletességgel leírt, ám ténybeli következtetés nélkül hagyott ingatlanszerzés, továbbadás lényegével és valós céljával; mi több, az egyéb bizonyítékok arra a további következtetésre adtak alapot, hogy ezen túlmenően a vádlottak maguk is szervezői voltak az ingatlan továbbadásának. A másodfokú bíróság által kiegészített tényállás szerint ugyanis a vádlottak tevékenysége valójában azt a célt szolgálta, hogy Xy érdekkörében lévő gazdasági társasághoz kerüljön az az ingatlanrész -a telek -, ami még hiányzott az ingatlanok közül. E körülményt épp az I. r. vádlottnak a képviselő-testületi ülésen előadott, a történeti tényállásba emelt és ugyancsak ide tartozó nyilatkozatai támasztják alá.

Ugyancsak a tényálláshoz tartozik az elsőfokú ítélet 15. oldal 3. bekezdésében szereplő, az I. r. vádlott nyilatkozatán alapuló megállapítás, mely szerint a rendszerváltozást követően lényegében példátlan volt hasonló közérdekű kötelezettségvállalás az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság bármelyike részéről. E nyilatkozat mindenben alátámasztja az I. r. vádlott korábban idézett, és ugyancsak a tényállásba emelt előadásait. Egyben cáfolja a vádlottaknak azt a védekezését, hogy a közérdekű kötelezettségvállalás nem állt összefüggésben az ingatlan megvásárlásával.

A tényállás előbbi módosításaiból egyáltalán nem következik az elsőfokú bíróságnak az a tényállásban szereplő megállapítása, hogy a Bb Kft-nek az ingatlan megvétele tekintetében megfelelő anyagi háttere lett volna. Az elsőfokú bíróságnak az ítélet 7. oldal utolsó előtti bekezdésében írt megállapítását ezért a másodfokú bíróság kirekesztette. Ehelyett azt a ténybeli következtetést rögzítette az első fokú bíróság által is elfogadott szakvélemény alapján e helyen, hogy a Bb Kft., bár pénzügyi egyensúlya kétségkívül megvolt, azonban a szokásos gazdasági tevékenysége alapján nem volt reális lehetősége a közérdekű kötelezettségvállalás megtételére. Erre a Polgári Törvénykönyvben szabályozott ingyenes jogi aktusra egyedül a Cc Kft-től felvett kölcsön biztosított lehetőséget, melynek visszafizetésére a Bb Kft-nek esélye sem volt, azt - az Igazságügyi Adó- és Könyvszakértő megállapítása szerint - a többi eszközének az értékesítésével fizethette vissza. Ez képezte az alapját az önkormányzat tulajdonából a Bb Kft-hez kerülő ingatlanoknak az EE Kft., illetve annak egyszemélyes tulajdonosa, a Cc Kft. részére történő továbbértékesítésének. Ez ilyen módon a későbbi választási eredménytől független kényszerértékesítést jelentett bármilyen, az önkormányzat képviselő-testületét, vezetését érintő változása esetén.

A másodfokú bíróság által módosított tényállásból az a további ténybeli következtetés volt levonható, hogy az önkormányzat a Bb Kft.-től közérdekű kötelezettségvállalás címén átutalt összegből vásárolta meg az ingatlant. E tény nem csupán az időbeni egybeesés támasztja alá, hanem az I. r. vádlott három, GG és LL tanúk egy-egy ugyancsak történeti tényállásba emelt és korábban már hivatkozott nyilatkozatai is, valamint Dd következetes nyomozati és tárgyalási vallomásai. Nincs ezért ténybeli alapja az elsőfokú bíróság ítélet 67. oldal 3. bekezdésében szereplő azon megállapításának, mely szerint nincs oksági kapcsolat a közérdekű kötelezettségvállalás és az ingatlan megvétele között. E helytelen és megalapozatlan következtetést a másodfokú bíróság kirekesztette az ítéletből, s helyette a közérdekű kötelezettségvállalás és az ingatlanvásárlás oksági kapcsolatát rögzítette a tényállásba.

Helyesen hivatkoztak a védők a Fellebbviteli Főügyészség átiratában írt azon megjegyzésre, hogy a vád tárgyát nem vagyon elleni, hanem hivatali bűncselekmény képezte. A vád illetően körülhatárolása önmagában is arra ad következtetési alapot, hogy előbbi bűncselekménnyel kapcsolatos tényeket az ügyész eleve nem tette vád tárgyává. A vagyon elleni cselekmény megállapíthatósága ugyanakkor mégsem volt kizárható annyiban, hogy ezt a minősítést vonná maga után az a vádirati tényközlés, hogy a közérdekű kötelezettségvállalásra felajánlott összeget annak céljától eltérően használta volna fel a vádlottak tevékenységének eredményeként az önkormányzat. Jelen esetben azonban a közérdekű kötelezettségvállalás nem valós felajánlás, hanem fiktív volt, amely kimondottan az ingatlan vételárának a kiegyenlítését, a Bb Kft. eladását, ezáltal az eljárás tárgyát képező ingatlan továbbértékesítését szolgálta. Nem kerülhet így szóba a felajánlásnak az eredetitől eltérő, más célra történő fordítása, és - ezt alátámasztó ingatlanforgalmi szakértő hiányában - az sem, hogy a

megszerzett ingatlant áron alul értékesítette volna az önkormányzat. A fiktív kötelezettségvállalás vagyoni hátrányt ilyen körülmények között nem eredményezett. A vádlottak és védőik által hivatkozott valós aktus megállapítása esetén a lényegesen súlyosabb büntetéssel fenyegetett hűtlen kezelés büntette lenne megállapítható, lévén hogy a kötelezettségvállalás összegét a vagyonkezelési kötelezettség megszegésével nem az önkormányzat érdekében használták fel.

Az irányadó tényállás alapján ugyanakkor az is rögzítendő volt, hogy az ügyletkötés nem az önkormányzat érdekében történt, mivel annak sem többlet bevétele, sem más előnye ebből nem származott. Ez az ingatlan - amely nem is a Duna parton, hanem a 1. út-2. út sarkán fekszik - nem keverendő össze az ÓÖ-n megvalósított területtel, ahol valóban történt fejlesztés. Érdemi beruházás az elmúlt hét évben - ebből az I. r. és a II. r. vádlottak működésének négy éve alatt - az eljárás tárgyát képező területen nem történt. A tényleges előny az ingatlant megszerző EE Kft-nél, illetve a Cc Kft-nél, valamint azok későbbi portugál tulajdonosainál jelentkezett. Ezt az előnyt a zártkörű értékesítés eredményezte, mert ezáltal versenyeztetés kizárásával jutott az előbbi gazdasági társaság az ingatlanhoz. Az önkormányzatnak és tisztségviselőinek nem feladata a vonatkozó jogszabályok szerint egyes vállalkozók ingatlanspekulációs tevékenységének az elősegítése, és ennek érdekében a képviselő-testület, valamint a bizottságok, társaságok egyéni és elvek által determinált intézkedéseinek kiváltása.

Összességében megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság ítéleti megállapításainak nagy többsége helytálló volt, azokat sem a vád, sem a védelem nem vitatta. Nem volt azonban mellőzhető egyes megállapításokkal a történeti tényállás kiegészítése, pontosítása, átszerkesztése és bizonyos iratellenes megállapítások kiküszöbölése. Ezeknek, továbbá a valós ténybeli összefüggéseknek a figyelembe vételével pedig az előző bekezdésben ismertetett tényekből további tényre történő megállapítás rögzítése. Az első fokú bíróság nagy többségben a tényeket tekintve helytálló megállapításaira tekintettel szóba sem kerülhetett a Be. 352. § (1) bekezdés b) pontjának alkalmazásával az első fokú bíróság által megállapítottól eltérő tényállás megállapítása, mert abból csupán azokat a következtetéseket mellőzte a másodfokú bíróság, amelyek az ítélet indokolási és nem tényállási részébe tartoznak.

Mind a cselekmény elkövetésekor, mind pedig a jelenleg hatályos büntető törvénykönyv 2. §-a foglalkozik a törvény alkalmazhatóságának időbeli hatályával. E szerint a bűncselekményt az elkövetés idején hatályban lévő törvény szerint kell elbírálni. Ha a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálandó el, akkor az új törvényt kell alkalmazni; egyébként az új büntető törvénynek nincs visszaható ereje.

Az elkövetés idején hatályos Btk. 225. §-a szerint a hivatali visszaélést az a hivatalos személy követi el, *„aki azért, hogy jogtalan hátrányt okozzon vagy jogtalan előnyt szerezzen, hivatali kötelességét megszegi, hatáskörét túllépi, vagy hivatali helyzetével egyébként visszaél.”*

Az elbíráláskor, vagyis jelenleg hatályos Btk. - a 2012. évi C. törvény - 305. § törvényi tényállása megegyezik az előbbi jogszabálysöveggel. E szerint *„az a hivatalos személy, aki azért, hogy jogtalan hátrányt okozzon vagy jogtalan előnyt szerezzen a) hivatali kötelességét megszegi, b) hivatali hatáskörét túllépi, vagy c.) hivatali helyzetével egyébként visszaél”* követi el ezt a bűncselekményt.

Mindkét törvény három évig terjedő szabadságvesztéssel rendeli büntetni a hivatali visszaélést.

Az idézetek szerinti hivatali bűncselekmény jogi tárgya a hivatali apparátusba vetett bizalom, a hivatali szerv tárgyilagos, szabályszerű működése. Az elkövetési magatartások közül a másodfokú bíróság a hivatali kötelesség megszegését és a hivatali helyzettel egyéb módon való visszaélést emeli ki. A bűncselekmény célzatos, az elkövetési magatartás - ez esetben - a jogtalan előny szerzésére irányul; a cselekmény alanya csak hivatalos személy lehet. A jogtalan előny vagyoni hátrány nem lehet, mert ez esetben vagyoni elleni bűncselekmény megállapítására kerül sor.

Jelen ügy elbírálása szempontjából mind az I. r., mind pedig a II. r. vádlottak hivatalos személyek voltak a vádbeli időben. A másodfokú bíróság által kiegészített tényállás szerint a II. r. vádlott az I. r. vádlott helyetteseként folytatott megbeszélést 2006. szeptember 18-án a III. r. vádlott társaságában Dd-vel a telek megvásárlásának feltételeiről, illetve ragaszkodott a III. r. vádlott személyéhez. E vádlott ugyanakkor nem minősült hivatalos személynek.

Az elkövetési magatartások közül jelen ügy elbírálása szempontjából a hivatali helyzettel egyéb módon való visszaélés kerül előtérbe, mely esetben formailag ugyan törvényes az intézkedés, azonban ez csupán látszólagos, mivel a hivatali helyzethez fűződő jogokat rendeltetésellenesen gyakorolják. A BH1996.185. számú eseti döntés szerint hivatali visszaélésnek minősül a „hivatali állásból, tekintélyből vagy tevékenységből adódó ismeretségnek, függőségnek, befolyásnak személyes célokra való felhasználása, amelynél a hivatalos személy éppen ezt a sajátos helyzetéből fakadó lehetőséget aknázza ki azért, hogy jogtalan előnyhöz jusson”. A másodfokú bíróság által kiegészített tényállás szerint az I. r. vádlott cselekményének mozgatórugója az a személyes cél volt, hogy Xy-t, illetve cégcsoportját az általa korábban nyújtott támogatás fejében hozzásegítse az ingatlan tulajdonjogának megszerzéséhez. Az a körülmény, hogy az előny szerzése nem közvetlenül a vádlottak, hanem más, Xy cégcsoportja érdekében történt, nem bír jelentőséggel a bűncselekmény megállapíthatósága szempontjából.

A kiegészített tényállás szerint az I. r. vádlott az ingatlan megvásárlása, apportálása érdekében tett, egyébként formailag törvényes (tartalmilag az önkormányzati törvényben, „mint nem az önkormányzat érdekét szolgáló” módon tiltott) előterjesztésének megtételekor a hivatali visszaélés büntettének ezen elkövetési magatartását valósította meg. A II. r. vádlott pedig az I. r. vádlott helyetteseként eljárva e jogügylet lebonyolítása érdekében tárgyalt Dd-vel, ezért cselekvőse is társa cselekményéhez kapcsolódóan, vele szándékegységben a hivatali visszaélés

elkövetési magatartásának harmadik fordulátát valósította meg. A hivatali minőséggel nem rendelkező III. r. vádlott korábban, a telek megszerzésével kapcsolatos feljegyzés I. r. vádlottnak történő eljuttatásával, valamint a Dd-vel folytatott tárgyaláson való részvételekor segítséget nyújtott társainak az ügylet lebonyolításában tudván, hogy ez nem az önkormányzat valós területfejlesztési igényét, hanem egyéni érdeket szolgál, ezért a bűnsegédként vett részt a cselekmény elkövetésében.

Nem hagyható ugyanakkor figyelmen kívül az elkövetési magatartások közül a hivatali kötelesség megszegése sem. E körben a másodfokú bíróság által citált jogszabályi rendelkezéseknek van jelentősége, annak hogy a települési önkormányzatnak mik a feladatai a helyi közszolgáltatás körében (vö. 1990. évi LXV. törvény 8. § (1) bekezdése), valamint hogy az ezzel kapcsolatos feladat és hatáskörök a képviselőtestületet illetik meg, melyet a polgármester képvisel (ugyanazon jogszabály 9. § (1) bekezdése). Az I. r. és a II. r. vádlottak e jogszabályi rendelkezésekből fakadó kötelezettségüket szegték meg az ügylet megkötésekor, hiszen a törvényi előírásokkal szemben, ugyancsak szándékegységben nem az önkormányzat érdekében az önkormányzat eszközeinek, intézményeinek felhasználásával jártak el. A hivatali kötelességszegésüket a másodfokú bíróság ezért állapította meg, melyhez a III. r. vádlott tevékenysége ez esetben is kapcsolódott.

Az önkormányzat a kérdéses terület önálló fejlesztésére pénzeszközökkel nem rendelkezett, a váltó egy hónapos lejáratából következően minden alapot nélkülöz a vádlottak arra hivatkozása, hogy az I. r. vádlott által a képviselő-testületnek jelzett rendezés fog megvalósulni. Az egyébként központi fekvésű értékes terület az eltelt időben sem fejlődött, elhanyagolt, az eladás ellenére változás nem történt.

Kérdésként felmerülő probléma a Btk. 2. §-a alapján, hogy másodfokú bíróság mely Btk-t alkalmazza jelen esetben? A választ a két törvény általános részi rendelkezései adják meg.

A régi Btk. szabályai szerint a bíróságnak csak a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből való kizárást kellett feltüntetni az ítéletében a 47. § (1) bekezdése alapján. Ilyen kizáró rendelkezés hiányában a határozott ideig tartó szabadságvesztésre ítéltet a büntetés-végrehajtási bíró feltételes szabadságra bocsáthatta, ha - különösen a büntetés végrehajtása alatt tanúsított kifogástalan magatartására, és arra a készségére tekintettel, hogy törvénytisztelő életmódot fog folytatni - alaposan feltehető, hogy a büntetés célja további szabadságelvonás nélkül is elérhető. Szabadságvesztés alkalmazásakor a (2) bekezdés alapján jelen esetben a vádlottak feltételes szabadságra bocsátásának csak akkor lenne helye, ha büntetésük legalább háromnegyed részét kitöltötték. Előbbi rendelkezésből következően a korábbi törvény a feltételes szabadságra bocsátás engedélyezését a büntetés végrehajtása, nem pedig a büntetés kiszabása körében szabályozta. A feltételes szabadságra bocsátás kérdésében ugyanis a törvény egyéb

rendelkezéseire is figyelemmel automatizmusok érvényesültek, melyek az elsőfokú ítélet rendelkezéseitől függetlenül a törvény kötelező szabályai alapján működtek.

Az új Btk. szakított ezzel a rendszerrel. A Btk. 38. § (1) bekezdése alapján határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabása esetén a bíróság az ítéletében megállapítja a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját, ha a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége nem kizárt. A (2) bekezdés értelmében, ha a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége nem kizárt, annak legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad, visszaeső esetében háromnegyed részének, de legkevesebb három hónapnak a kitöltését követő nap. E szabály sem tekinthető mérlegelési lehetőséget biztosító rendelkezésnek, mivel a kétharmad kitöltésénél kedvezőbb rendelkezés alkalmazását a törvény kizárja, ennél súlyosabb feltételes szabadság kiszabhatóságáról viszont nem rendelkezik, így a nulla poena sine lege elvének sérelme nélkül kedvezőtlenebb rendelkezés alkalmazására sincs törvényes lehetőség.

E tekintetben azonban az új törvény mégis enyhébb rendelkezéseket tartalmaz, amikor a hivatkozott 38. § (1) bekezdése rögzíti, hogy a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját az ítélő bíróság állapítja meg ügydöntő határozatában. E rendelkezés azt jelenti, hogy a feltételes szabadságra bocsátás immár nem a büntetés-végrehajtás, hanem a büntetés kiszabásának kérdésévé vált. Márpedig abban az esetben, amikor a bíróság az ítéletében meghatározza a feltételes szabadság legkorábbi időtartamát - mely jelen esetben kétharmad - az mindenképpen kedvezőbb rendelkezés, mintha egyáltalán nem rendelkezne róla és adott esetben épp a büntetés töltése idején, az elítéltre akár kedvezőtlenebb szabályokat tartalmazó büntetés-végrehajtás automatizmusára bízna a feltételes szabadság legkorábbi időpontjának megállapíthatóságát. Jelen esetben nem csupán a kétharmados szabályra, hanem arra figyelemmel is enyhébb az elbíráláskori jogszabály, hogy a büntetés-végrehajtási törvény változásaira tekintet nélkül az előbbi időpontot követően meg kell vizsgálni a vádlottak feltételes szabadságra bocsáthatóságát.

A Kúria 4/2013. (X. 14.) BK véleménye is az új törvény alkalmazását alapozhatja meg. Megfogalmazása szerint „határozott tartamú szabadságvesztés esetében a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi, törvény erejénél fogva kötelező időpontjára vonatkozó rendelkezés a 2012. évi C. törvény (Btk.) 2. § (1)-(2) bekezdése szerinti elbírálás fogalmába tartozik. Megváltozása alapot ad - enyhébb elbírálás címén - a módosító törvény alkalmazására.”

Kétség kívül az elkövetés idején hatályos Btk. a büntetés kiszabásának elvei körében még nem tartalmazott olyan rendelkezést, hogy „a határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabásakor a büntetési tétel középértéke irányadó lenne”, amely már az új Btk. 80. § (2) bekezdése szerinti törvényszöveg. Tekintettel arra, hogy - a később írtak szerint - a másodfokú bíróság nem látta indokoltnak a középértéknek megfelelő büntetés kiszabását egyik vádlottal szemben sem, az új törvény e rendelkezése sem változtat az előbb írtakon. A másodfokú bíróság

álláspontja szerint szabadságvesztés alkalmazásakor az új törvény az összességében enyhébb rendelkezéseket tartalmazó jogszabály.

Az új Btk. 33. § (4) bekezdése értelmében, ha a bűncselekmény büntetési tételének felső határa háromévi szabadságvesztésnél nem súlyosabb, szabadságvesztés helyett - más, törvényben meghatározott kisebb súlyú büntetések mellett - pénzbüntetés is kiszabható. E jogszabályi rendelkezés is enyhébb elbírálásra ad alapot az elkövetés idején hatályos Btk. 87. § (2) bekezdés e) pontjához képest. Jelen szabályozás szerint ugyanis az enyhítő szakasz figyelmen kívül hagyásával is alkalmazható a szabadságvesztésnél enyhébb jogkövetkezmény.

Összességében a másodfokú bíróság mindhárom vádlott bűnösségét a jelenleg hatályos, 2012. évi C. törvény 305. § a) és c) pontja szerint minősülő hivatali visszaélés büntetében állapította meg. A hivatalos személy vádlottak egymás tevékenységéről tudva, közösen valósították meg a bűncselekmény törvényi tényállását, ezért az I. r. és a II. r. vádlottak társtettesek; a hivatalos személyi minőséggel nem rendelkező III. r. vádlott társainak bűnsegéde.

A tényállás ugyanakkor abban a tekintetben is tisztázódott, hogy a vádlottak terhére nem volt bizonyítható az elkövetéskor hatályos Btk. 319. § (1), (6) bekezdés c) pont szerinti különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés elkövetése.

A büntetés kiszabása során irányadó bűnösségi körülmények körében mindhárom vádlott tekintetében súlyosító körülményként értékelte, hogy a bűncselekményt jelentős értékű, a félmilliárd forintot megközelítő értéket képviselő ingatlanra követték el. További súlyosító körülmény, hogy a vádlottak az elkövetési magatartás két fordulátát is kimerítve valósították meg a bűncselekményt, melynek során az önkormányzat képviselő-testületének tagjait megtévesztették, illetve erre törekedtek. Súlyosítóként vette figyelembe mindhárom vádlott tekintetében a cselekmény korrupciós jellegét, a cselekmény indítéka ugyanis kifejezetten az I. r. vádlottnak nyújtott támogatás közérdekre hivatkozással történt honorálása volt, melyben a II. r. és a III. r. vádlott is közreműködött. Az I. r. és a II. r. tekintetében továbbá azt, hogy felelős, választott tisztségükkel visszaélve követték el a bűncselekményt; az I. r. vádlott esetében kiemelt vezetői pozícióját. Súlyosító körülmény a hasonló jellegű választott tisztséget betöltő személyek által elkövetett bűncselekmények rendkívüli elszaporodottsága.

Enyhítő körülményként értékelte a másodfokú bíróság valamennyi vádlott tekintetében az elévülést kétszeresen meghaladó időmúlást. Büntetlen előéletüket viszont nem, mivel ez mindhárom vádlott esetében a választhatóságuk illetve a megbízási viszony előfeltétele volt, mely nélkül nem kerülhettek volna olyan (hivatali) beosztásba, melynek kihasználásával a bűncselekményt elkövették.

A felmerült enyhítő körülmény ellenére a vádlottak közül az I. r. és a II. r. vádlottak tekintetében nem látott lehetőséget a másodfokú bíróság az enyhítő szakasz alkalmazására és mindkét vádlottal szemben szabadságvesztés büntetést szabott

ki a 2012. évi C. törvény 34-35. §-ai alapján, melynek végrehajtási fokozata a 37. § (2) bekezdés a) pontja alapján börtön. Az ügyész által indítványozott egyenlő büntetés nem differenciált a vádlottak bűnösségi körülményeivel, nem volt tetterányos.

A cselekmény elkövetésében vezető szerepet játszó I. r. vádlottal szemben nem látott okot a szabadságvesztés felfüggesztésére az ítéletábra, vele szemben az ennél súlyosabb büntetés kiszabását indokolja a cselekmény már jelzett kiemelt tárgyi súlya. Nem volt ugyanis figyelmen kívül hagyható, hogy lényegesen alacsonyabb beosztásban lévő hivatalos személyek, jóval kisebb súlyú kötelezettségzegése esetén felfüggesztett szabadságvesztés kiszabása az állandó bírói gyakorlat. A hozzájuk képest kiemelt választott tisztséget betöltő I. r. vádlott félmilliárd forintot megközelítő értékű ingatlanra követte el a bűncselekményt. Ilyen körülmények között az általános visszatartó hatás elérése érdekében nem mellőzhető vele szemben végrehajtandó szabadságvesztés, börtönbüntetés és közügyektől eltiltás mellékbüntetés alkalmazása. A büntetést az alsó határ közelében állapította meg a másodfokú bíróság, ezt a cselekmény óta eltelt hét évet meghaladó időmúlás indokolta.

A II. r. vádlott társához képest másodlagos szerepet játszott a bűncselekmény elkövetésében, ezért vele szemben a szabadságvesztés végrehajtását két év próbaidőre felfüggesztette a másodfokú bíróság a Btk. 85. §-a alapján. Mindkét vádlott a Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontja értelmében a büntetése kétharmad részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra - a II. r. vádlott a szabadságvesztése végrehajtásának elrendelése esetén.

Utóbbi vádlottal szemben ugyanakkor pénzbüntetés kiszabásáról is határozott az ítéletábra a Btk. 50. § (1)-(3) bekezdésében írtakra tekintettel. A törvényi előírásnak megfelelően a napi tételek számát a cselekmény tárgyi súlyához, az egy napi tétel összegét e vádlott vagyoni, jövedelmi, személyi viszonyaihoz és életviteléhez mérten állapította meg a másodfokú bíróság, a pénzbüntetés összegét 3.000.000 forintban meghatározva. A Btk. 51. § (1) bekezdése, valamint az 1979. 11. tvr. (Bv. tvr.) 68. § (3a) bekezdése alapján a vádlott, ha a pénzbüntetés nem fizeti meg, azt napi téttelenként egy - egy napi szabadságvesztésre kell átváltoztatni. A szabadságvesztésének végrehajtása elrendelésekor a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés fokozatára a szabadságvesztés végrehajtási fokozata - börtön - az irányadó, egyébként a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztést fogház fokozatban kell végrehajtani a Btk. 51. § (2) bekezdése alapján.

A III. r. vádlott bűnsegédi minősége eleve enyhébb elbírálásra adott alapot, nevezett megbízó ügyfele érdekében cselekedett kihasználva, de egyben kiszolgáltatva a hivatalos személyek által kialakított viszonyoknak. Erre is tekintettel vele szemben a Btk. 33. § (4) bekezdésére figyelemmel a szabadságvesztésnél enyhébb, pénzbüntetés kiszabása volt indokolt az ismertetett Btk. 50-51. §-ok alapján. Ennek összegét a nyugdíjas foglalkozású II. r. vádlotthoz képest az egy napi tétel összegének háromszoros emelése révén 9.000.000,- forintban állapította meg a

másodfokú bíróság, melynek meg nem fizetése esetére az ugyancsak ismertetett jogszabályhelyek az irányadók.

A vádlottak büntetőjogi felelősségének megállapítása folytán a másodfokú bíróság a Be. 338. § (1) bekezdésére figyelemmel a (3) bekezdés utolsó fordulata alapján egyetemlegesen kötelezte őket a mindnyájukat érintően szükségszerűen felmerült bűnügyi költség megfizetésére.

Minden előbbi rendelkezés tekintetében tehát a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 372. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta. Helytálló ugyanakkor az elsőfokú bíróság ítélete a bűnjelként lefoglalt CD adathordozók lefoglalásának megszüntetése és kiadása tekintetében. E rendelkezését a másodfokú bíróság a Be. 371. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felmentett vádlottak bűnösségének megállapítására került sor, ami a Be. 386. § (1) bekezdés a) pontja alapján olyan eltérő rendelkezés, amely megnyitja a másodfellebbezés, ennek folytán a harmadfokú eljárás törvényes lehetőségét. Ezért a másodfokú bíróság ítélete ellen e jogszabályhelyre figyelemmel az ügyésznek, a vádlottaknak és a védőknek jogorvoslati jogosultsága van.

Budapest, 2013. év október hó 30. napján

Dr. Nehrer Péter s.k.
a tanács elnöke

Dr. Hrabovszki Zoltán s.k.
előadó bíró

Dr. Sebe Mária s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző